

Kamil a Emil na cestách

Učebná pomôcka
s témou dopravnej výchovy
pre žiakov 2. a 3. ročníkov ZŠ

Kamil a Emil na cestách

Kamil a Emil na cestách

Vydavateľ © Nadácia Pontis

Produkcia: Relations Consulting

Autori © Katarína Noskajová, Peter Rajčák 2016

Ilustrácie © Mgr. art. Viliam Slaminka, 2016

ISBN 978-80-971310-8-1

Bratislava 2016

Kamil a Emil na cestách

Učebná pomôcka
s témou dopravnej výchovy
pre žiakov 2. a 3. ročníkov ZŠ

 nadácia
pontis

Vydané vďaka finančnej podpore Nadačného fondu Lidl v Nadácii Pontis.

Zoznámenie

Kamil chodí do 2. B.
Je už veľký, preto dnes ide
do školy celkom sám.
Vôbec sa nebojí.
Beží z domu
priamo na cestu.

„Stoj!“ ozve sa smiešny hlas.
Kamil sa obzerá, ale nikoho nevidí.
„Takto sa cez cestu nechodí!“
pokračuje hlas.
Kamil sa pozrie na zem
a tam... kriedou nakreslený psík.

„Ja som Emil, biely psík,
nakreslený na chodník.
Dávam deti do pozoru,
keď sú vonku bez dozoru.“

Skús nakresliť
psíka Emila
a nauč sa
jeho básničku.

Kto je chodec?

„Ja som Kamil z 2. B,“ povie Kamil kreslenému psíkovi. „Čože? Ty si druhák? Tak prečo bežíš cez cestu ako malý?“ čuduje sa Emil.

„A ako sa správne behá cez cestu?“ pýta sa Kamil. „Cez cestu nebeháme! To sa môže iba na ihrisku,“ odvetí Emil a trochu pri tom zavrčí. „Taký veľký chlapec a nevieš, že si chodec!“

„Už viem, čo mi chceš povedať.
Chodec chodí po chodníku,“ zahanbí sa Kamil.
A spokojný Emil ho doplní:

„Aj keď máš obuté

Aj keď máš vonku

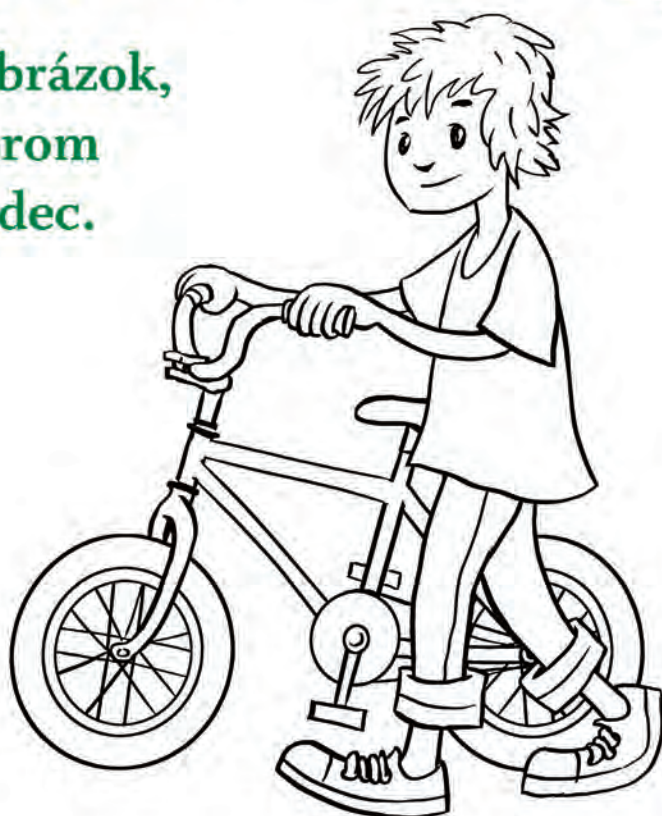
Aj keď tlačíš

Aj keď máš na vôdzke.

Musíš chodiť po chodníku vždy,
keď sa nachádza
pri ceste!“

Vyfarbi obrázok,
na ktorom
je chodec.

Chodník nie je holubník

Kamilovi sa skončilo vyučovanie.
So spolužiačkou Jankou vybehnú pred školu
na chodník. Veselo sa prekríkajú o tom,
čo sa dnes naučili na telesnej výchove.

Poskakujú hore-dolu a vôbec si nevšimnú
dedka, ktorý pre nich nemôže pokračovať
v ceste po chodníku.

Všetko pozorne sleduje aj psík Emil. Zavolá na deti:

„Vy neviete, že na chodníku sa nestojí?“

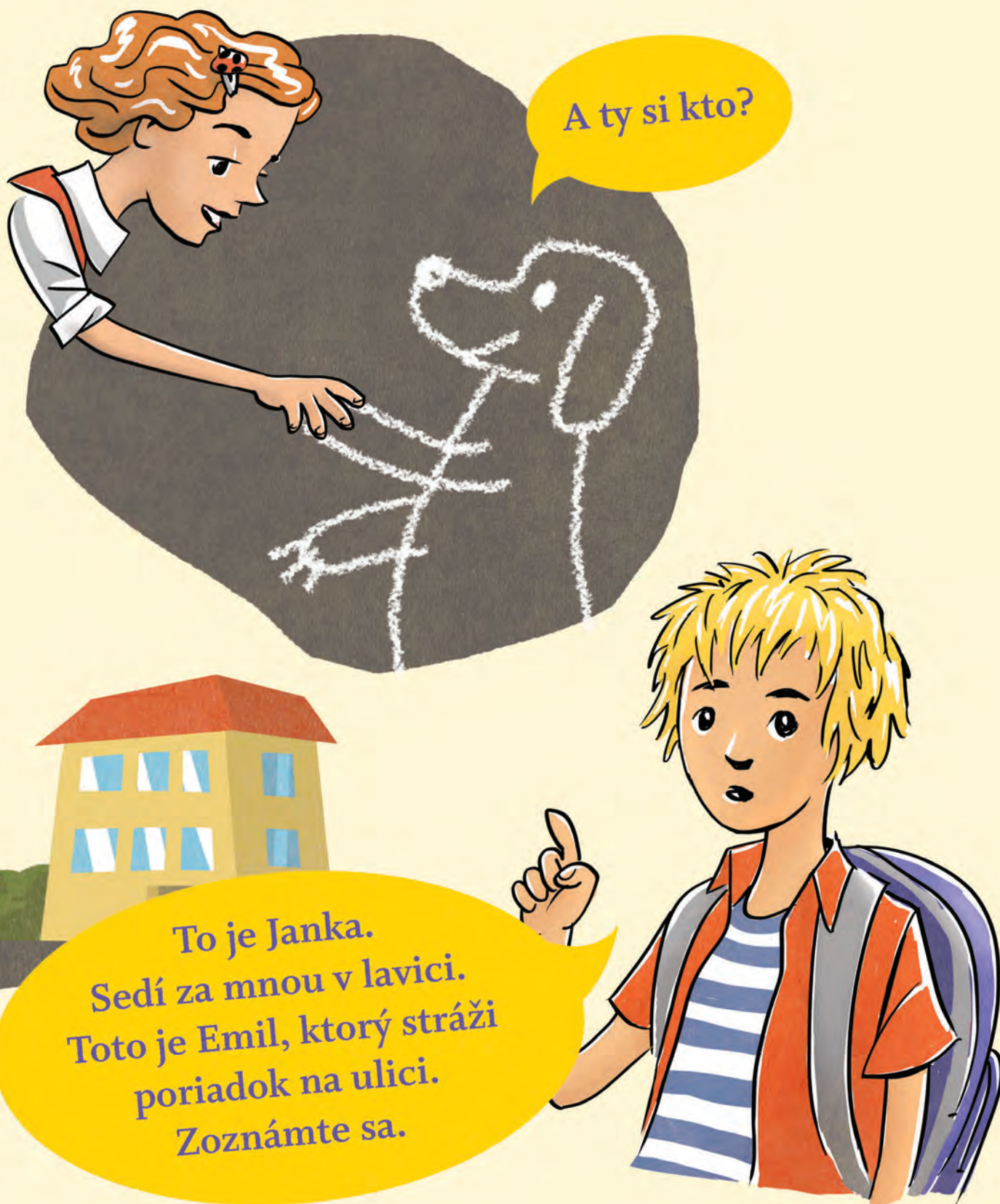

„Veď toto je chodníková zápcha!“
Kamil s Jankou sa rýchlo postaví na pravú stranu chodníka, aby dedkovi uvoľnili cestu.

Úloha:
Pospájaj čiarou čísla
1-2-3 a 4-5-6 a objav chodník.

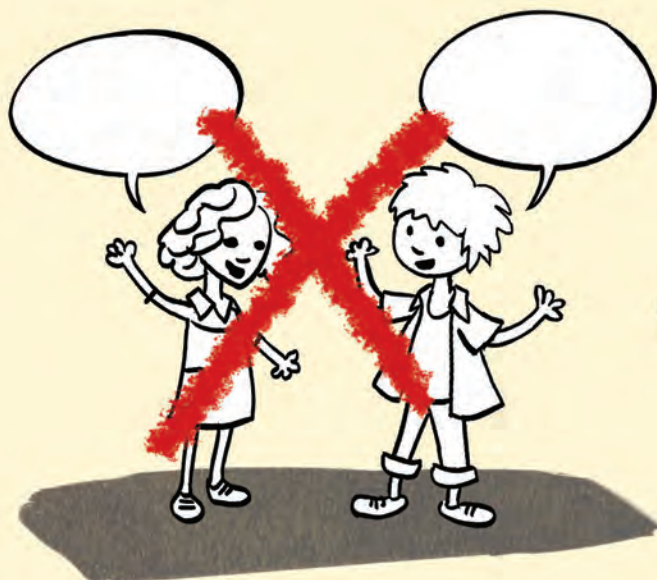
„Správne!“ pochváli ich spokojný Emil.
„Na chodníku nepostávame
ani si nerozprávame príhody zo školy.“
„Aby sme neprekážali iným chodcom,“
doplní ho múdro Janka.

Veru tak!
Chodník nie je
holubník!

Na chodníku
nepostávame,
nerozprávame sa
ani nelietame
sem a tam.

Chodníkové pravidlá

„Aj chodenie po chodníku má svoje pravidlá!“ pokračuje Emil. Janka a Kamil premýšľajú, ale veru žiadne pravidlo nepoznajú.

„Viete už počítat?“ prekvapí ich Emil.

„Jasné!“ zasmejú sa deti.

Tak spočítajte, koľko nás teraz stojí vedľa seba na chodníku.

„Raaaz, dvaaa, tri!“ zvolá Kamil.

„Lenže po chodníku
môžete chodiť najviac
dvaja vedľa seba!“
prezradí deťom Emil.

„Keď budete vždy kráčať po pravej strane,
s nikým sa nezrazíte!“
„A čo keď predomnou ide niekto pomaly
ako slimák?“ opýta sa Janka.
„Pekne ho obídeš z ľavej strany,“ vysvetlí Emil.

Chodca na chodníku
obchádzame
z ľavej strany.
Vyfarbi
správnu
šípku.

Na čo slúži chodník?
A čo na ňom múdre deti
nikdy nerobia?
Správny obrázok
zakrúžkuj,
tie nesprávne
preškrtni.

Janka s Kamilom
zamávajú Emilovi.
Je čas ísť domov.

Celou cestou si opakujú
tri zlaté chodníkové pravidlá:

- 1 Keď vás je viac,
kráčajte vo dvojiciach.
- 2 Vždy kráčajte po pravej strane.
- 3 Chodcov pred sebou
obchádzajte z ľavej strany.

Prechádzanie cez cestu

Kamil a zebra

Psík Emil má dnes výbornú náladu. Ráno si zabehal pre zdravie. Už je pol ôsmej, to je čas, keď deti idú do školy. Emil má plné labky práce, aby sa deťom na ulici nič nestalo. Ale... koho to vidí?

Veď to je Kamil!
Nevie prejsť cez cestu,
pretože po nej frčí
jedno auto za druhým.

„Tadiaľto sa cez cestu nechodí,“
prihovorí sa Emil kamarátovi Kamilovi.
„A kadiaľ mám teda prejsť?“ spýta sa Kamil.
„Najskôr musíš nájsť zebra,“ odpovedá psík.
„Zebra? Veď zebry žijú v Afrike. Tá je ďaleko
a ja musím ísť do školy!“ čuduje sa Kamil,
čo to Emilovi napadlo.

„Zebry sú aj v tvojom okolí. Len si ich nevšímaš.
Pod', naučím ťa, ako ich vypátrať.“

Kamil prejde s Emilom
len pár krokov, keď ju
zrazu uvidí. Zebra!
A priamo na ceste
v jeho meste!

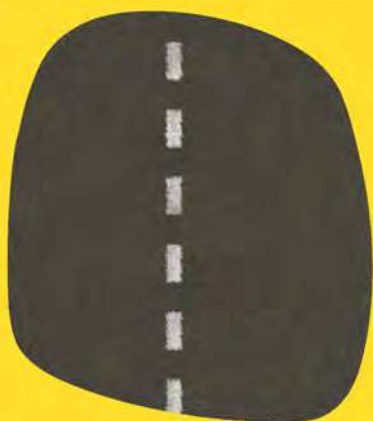

Zebrou sa nazýva
priechod pre chodcov.
Spája dve strany cesty tak,
aby po nej mohli ľudia
bezpečne prejsť.
Odteraz cez cestu prechádzaj
len po zebre!

Nájdeš zebrou?

Kamilovi pomohol vypátrať zebrou Emil.

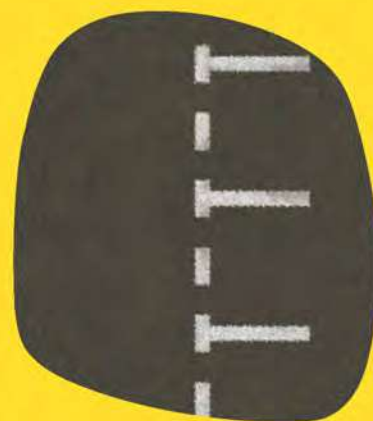
No dokážeš to ty? Ktorý z týchto obrázkov je zebra?

A

B

C

Ako sa chodí cez cestu

Kamil už vie, že keď chce prejsť cez cestu, vždy hľadá zeburu. Ako sa po zebre správne chodí, to mu ukáže psík Emil. Naňho sa môže spoľahnúť.

Skôr ako vstúpiš na zeburu, pozri sa vľavo, vpravo a zase vľavo. Dávaj pozor, či neprichádza žiadne vozidlo.

„Vieš, aké vozidlá môžeš vidieť na ceste?“ spýta sa Emil.
„No... jasné. Autá, motorky...“ Kamil rozmýšľa, ale viac vymenovať nevie.

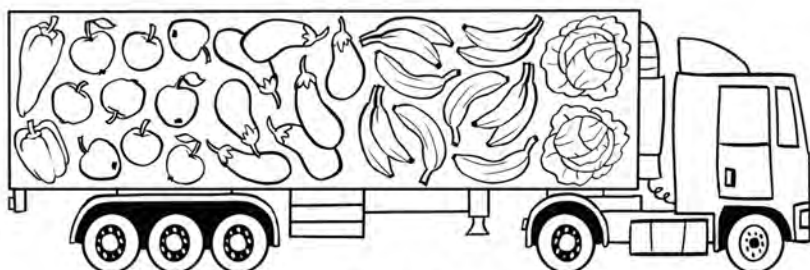
„Zapamätaj si. Niektoré vozidlá sú rýchle, iné pomalé,“ vysvetľuje Emil.

Tieto vozidlá sú rýchle:

Vyfarbi
obrázky
rýchlych
vozidiel

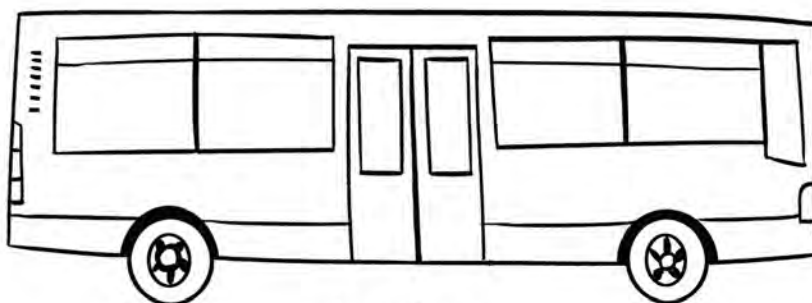
Osobné auto

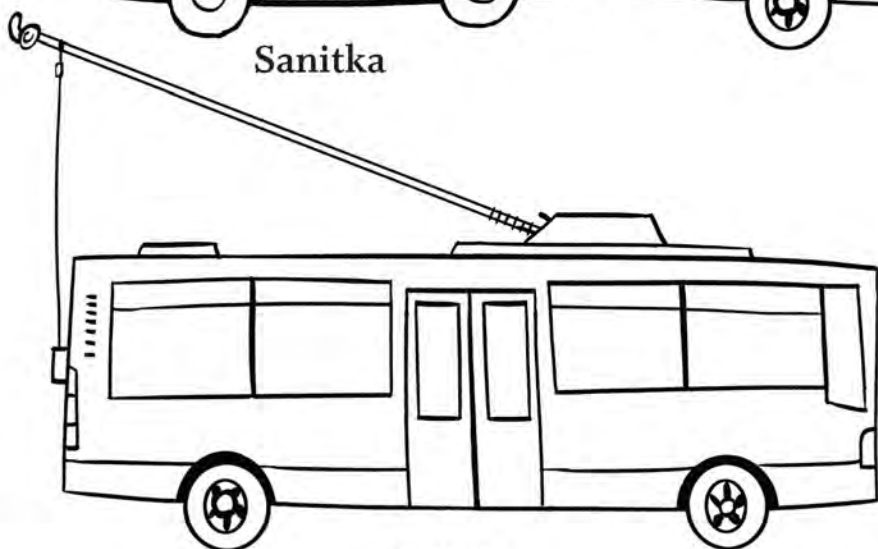
Nákladné auto

Sanitka

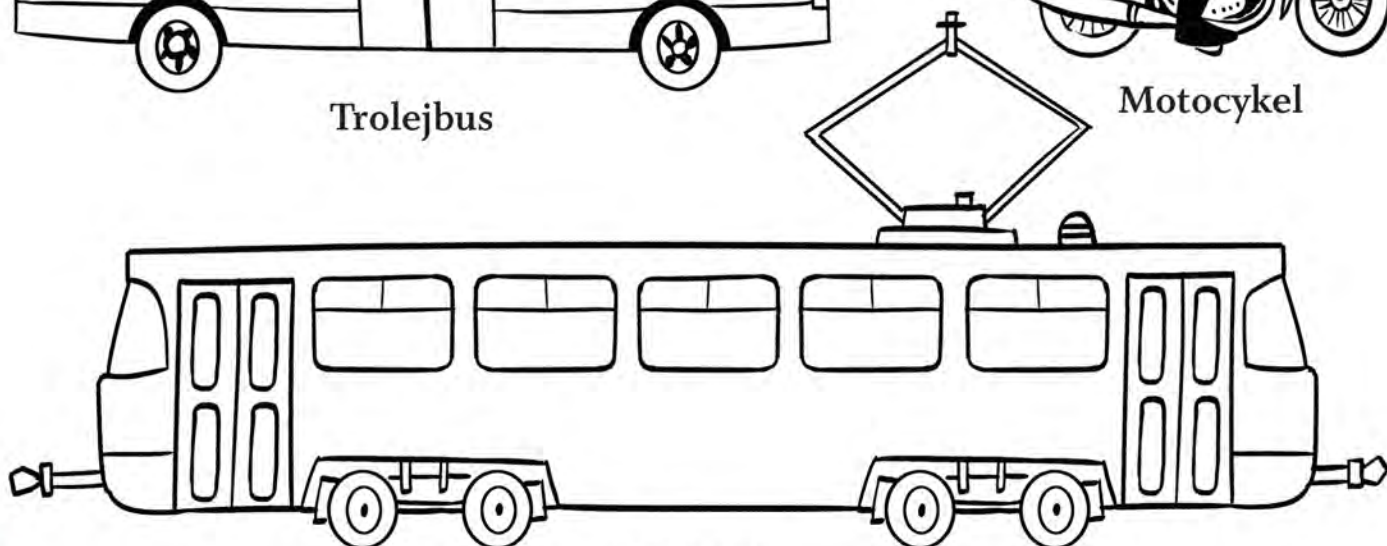
Autobus

Trolejbus

Motocykel

Električka

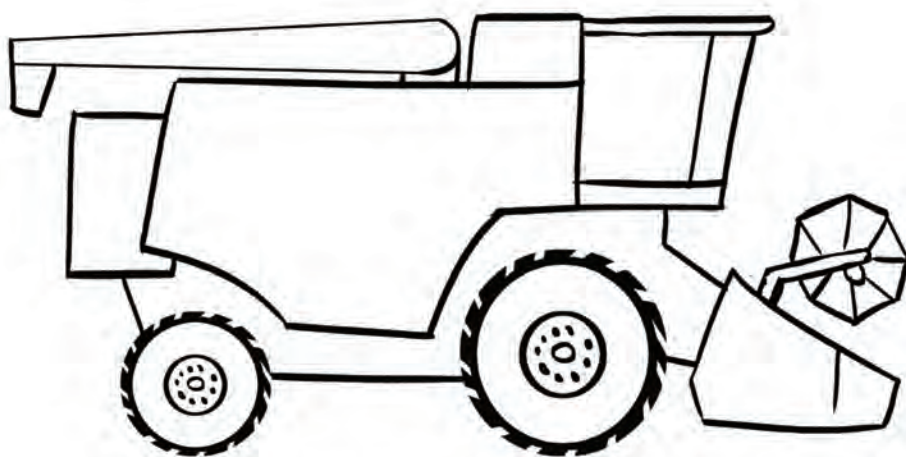
A tieto sú pomalé:

Traktor

Bicykel

Kombajn

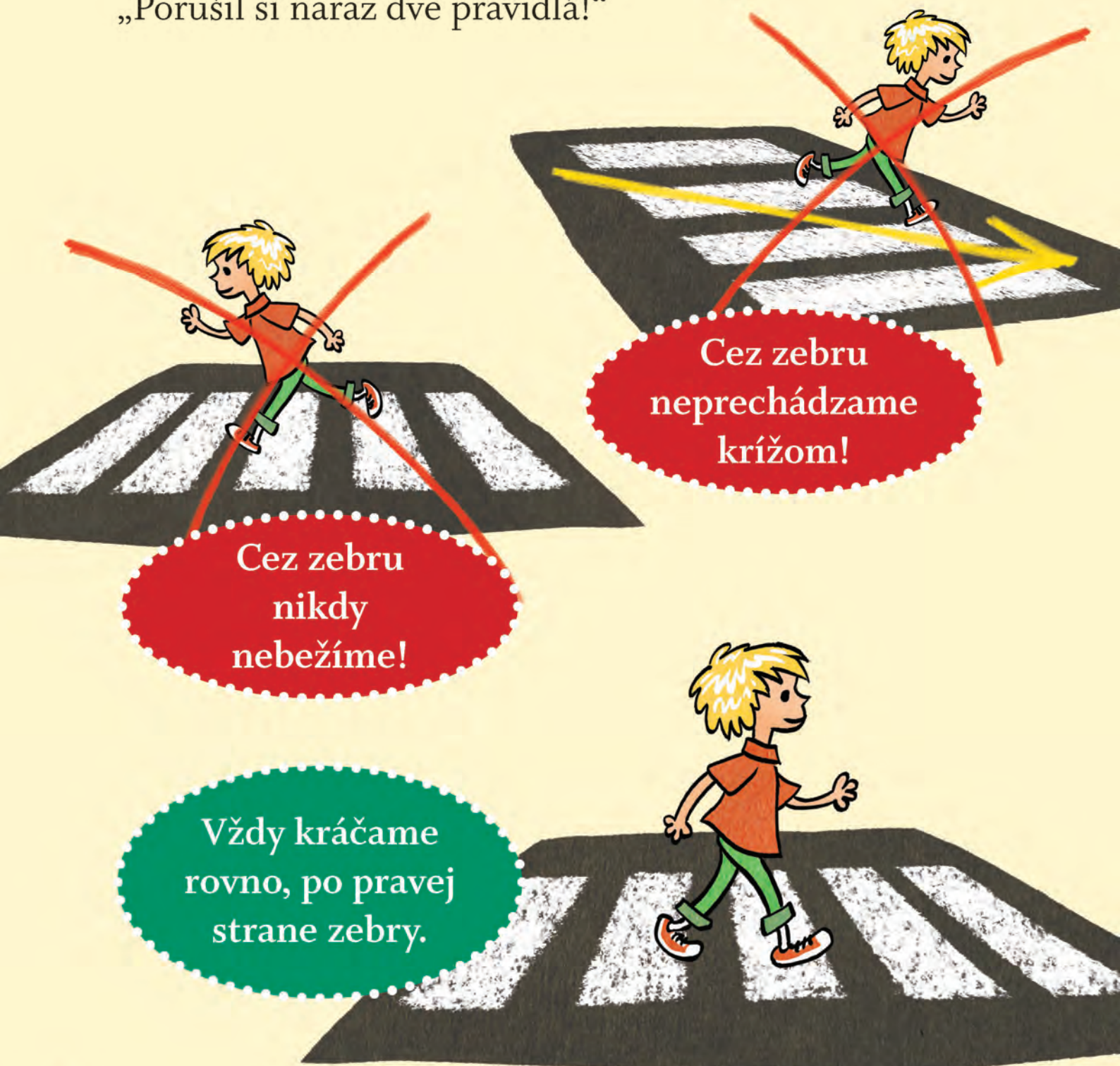
Valec

„Na všetky si musíš dať
pri prechádzaní cez cestu pozor.
Rozbehnuté vozidlo nedokáže
rýchlo zastaviť!“

Vyfarbi
obrázky
pomalých
vozidiel

Kamil už vie, na ktoré vozidlá si má dávať pozor.
Pozrie sa vľavo, vpravo, vľavo.
Cesta je voľná a on sa rozbehne na druhú stranu
krížom cez zeburu. Emil neverí vlastným očiam.

„Počúvaj, kamarát,“ spustí Emil nahnevane.
„Porušil si naraz dve pravidlá!“

Kamil si chce nahnevaného psíka udobriť, a tak ho pozve na zmrzlinu. Ale cukráreň je na druhej strane cesty a široko-d'aleko žiadna zebra.

„Ha, Emilko!“

zvolá Kamil na celú ulicu, akoby ho uštipla včela.

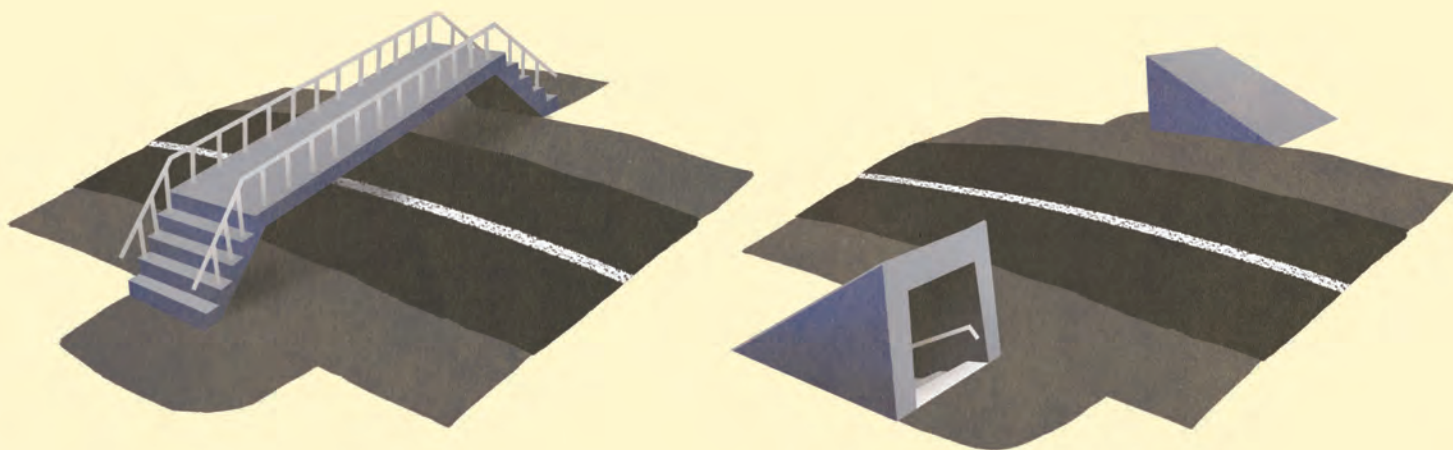
„Veď tu nie je zebra!“

Ako teraz prejdeme cez cestu?“

Náš Emil má však odpoveď na všetko.

„Keď nikde nevidíš zebra, hľadáš nadchod alebo podchod.“

„Lenže k našej cukrárni nevedie ani zebra,
ani nadchod, ani podchod,“
zamrmle smutne Kamil
a v duchu sa lúči so zmrzlinou.

„V tom prípade si vyberieš rovný úsek
cesty, na ktorom dobre vidíš
napravo aj naľavo.

A keď nič nejde, priamo
prejdeš cez cestu.“

Kamil je konečne v cukrárni.
Stretol tam aj kamarátku Janku, ktorej
porozprával, čo všetko sa dnes
od Emila naučil. Ale kde je Emil?
Odbehol strážiť iné deti, lebo psíky
predsa zmrzlinu nejedia.

Cez cestu prechádzame po zebre,
cez nadchod alebo podchod.

Nevybiehame spoza auta alebo autobusu.

Nepreliezame zábradlie.

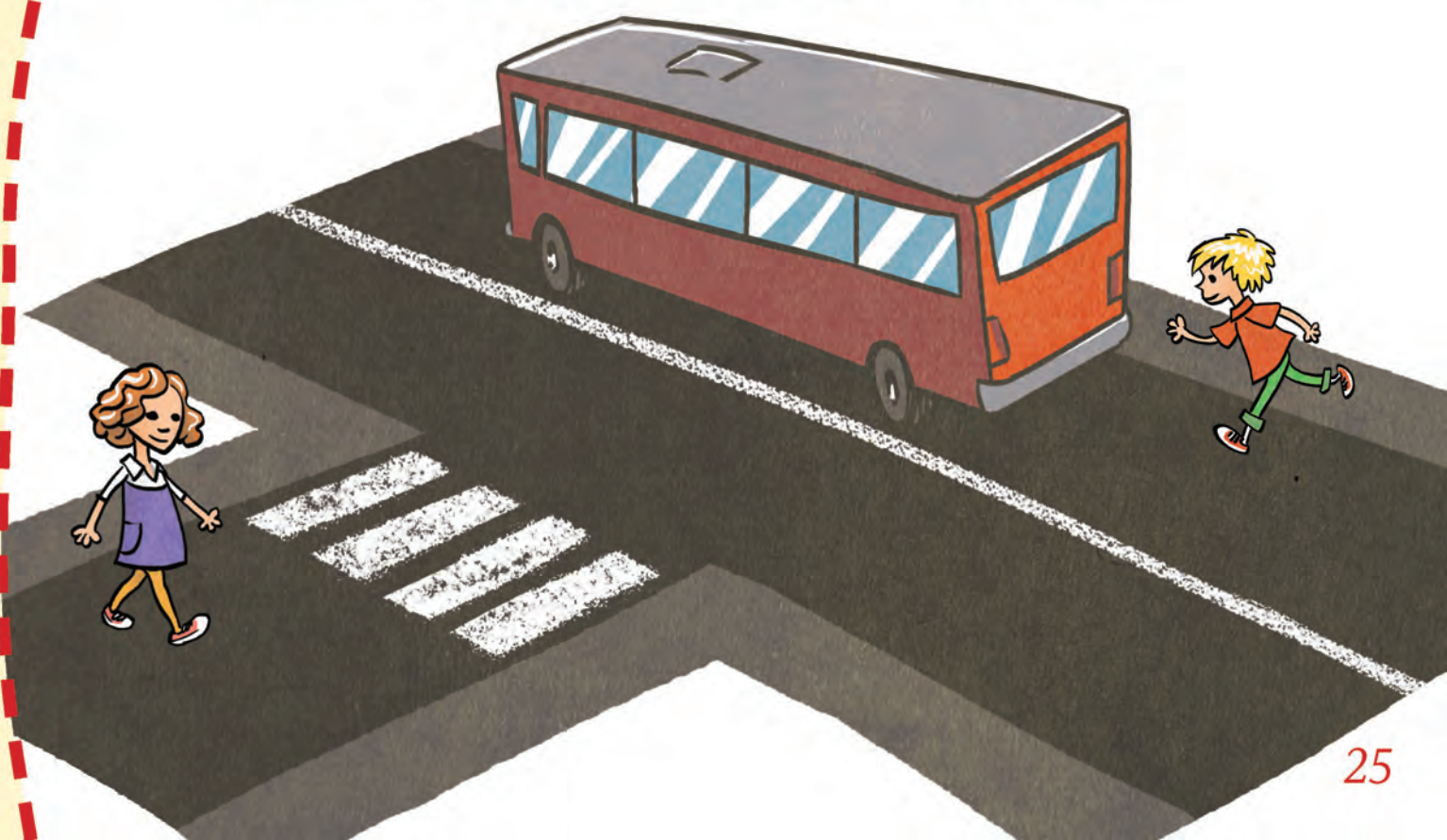
Po zebre ideme vždy po pravej strane.

Cez cestu prechádzame iba na prehľadných miestach.

Cez cestu ideme vždy rovno, nie šikmo.

Cez cestu nikdy nebežíme.

Pozorne si prezri tento obrázok
a povedz, aké chyby na ňom robili
Kamil a Janka, keď ešte nepoznali Emila.

Kamil kráča s Jankou domov.
Zastanú spolu pri zebre.
Lenže je to asi...
najväčšia zebra na svete!

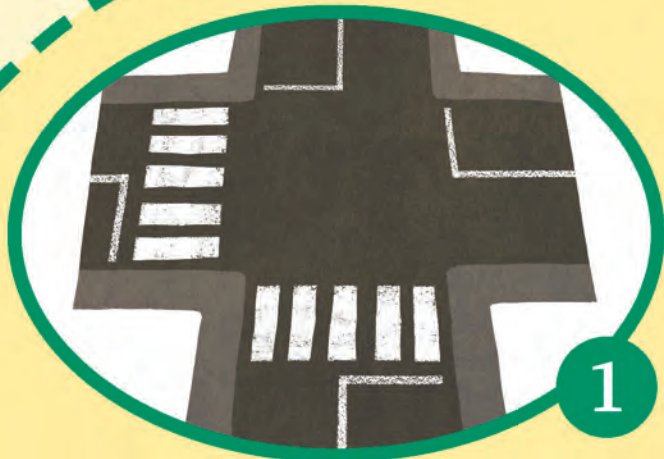
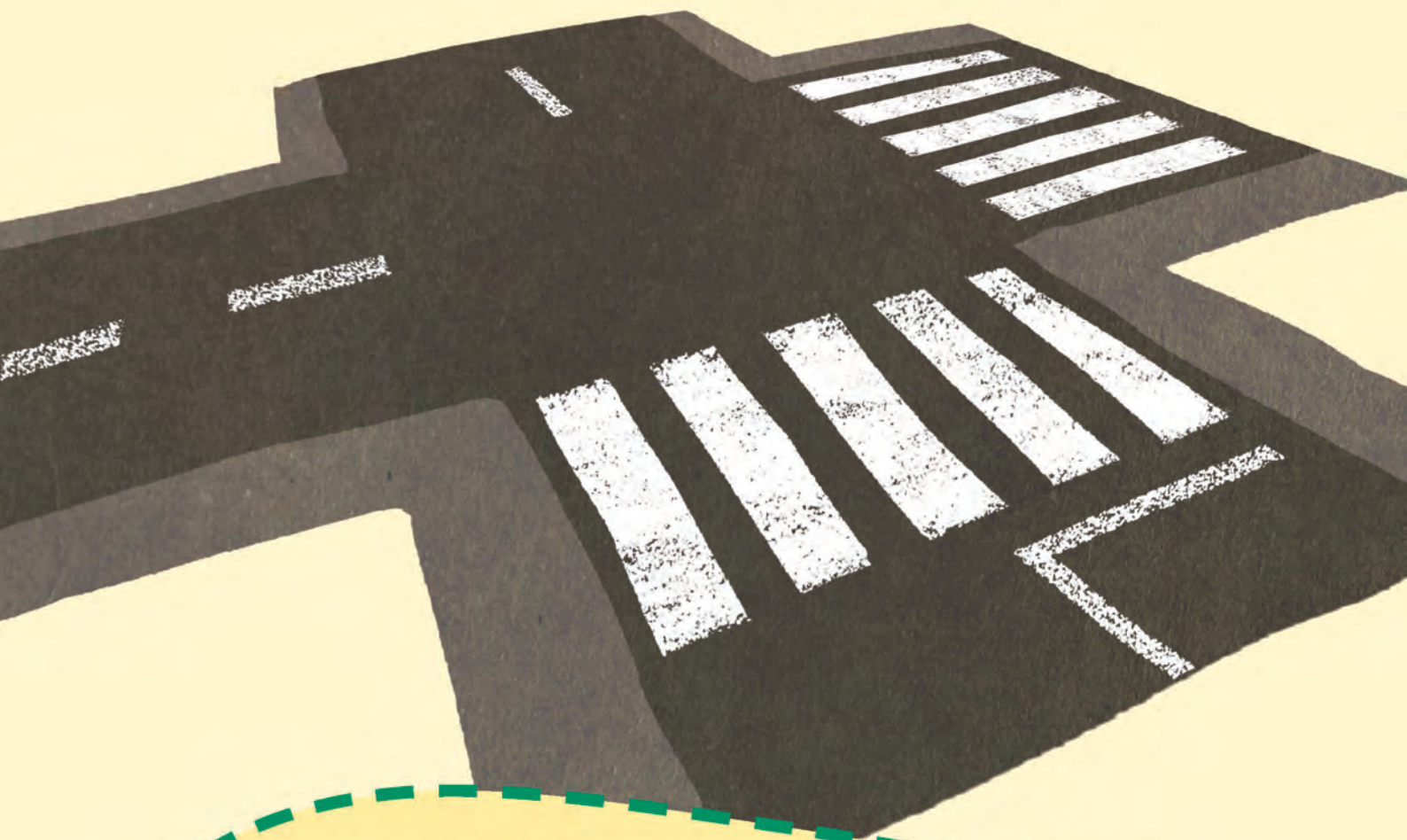
„Bývam za touto križovatkou,“ hovorí Janka.
„Za touto križovatkou?“ nerozumie Kamil.
Janka sa zasmieje tak hlasno, až to začuje Emil,
ktorý príbehne k deťom.

„Kamil, Kamil,“ zalamentuje psík.

„Vieš, čo vznikne, keď sa dve cesty prekrížia?“

„Už viem. Všade, kde sa cesty križujú, je križovatka,“
mrmle zahanbený Kamil.

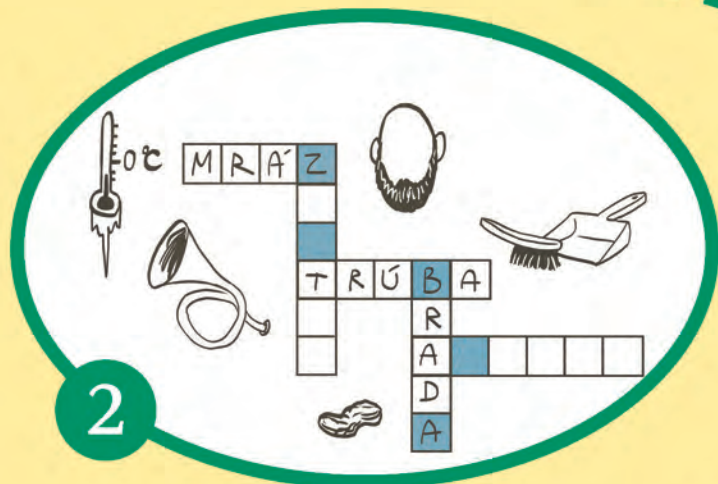
„No veď preto!“ povie spokojný Emil.

1

Na ktorom obrázku
je križovatka?

Čo je na druhom obrázku?

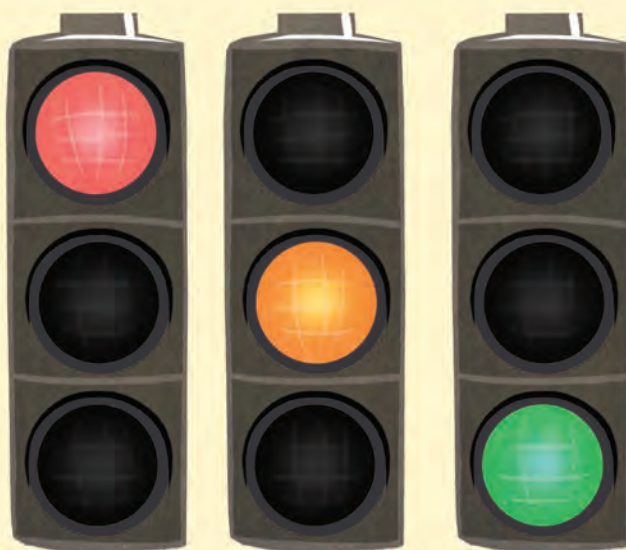
2

„Prejsť cez veľkú zebru na ceste vám pomáha semafor.“
„To je fór!“ nevie sa prestať smiať Janka.
Emil zvažnie: „Semafor je vážna vec!
Musíte ho poslúchať na slovo.“
„Veď on nevie rozprávať,“
čudujú sa deti.

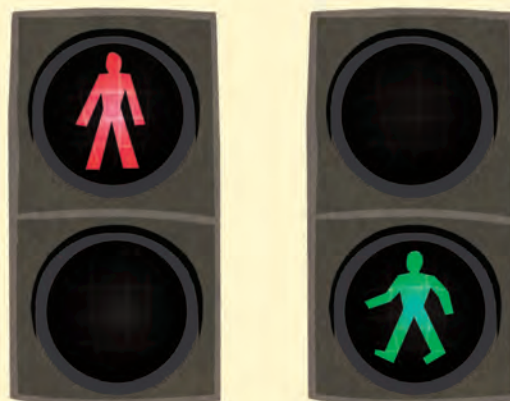
Semafor svieti.
Rozpráva sa farbami
s autami aj s chodcami.

**Keď zasvieti červená,
semafor hovorí STOJ!**
**Keď zasvieti žltá,
semafor hovorí POZOR!**
**Keď zasvieti zelená,
semafor hovorí: VOĽNO!**

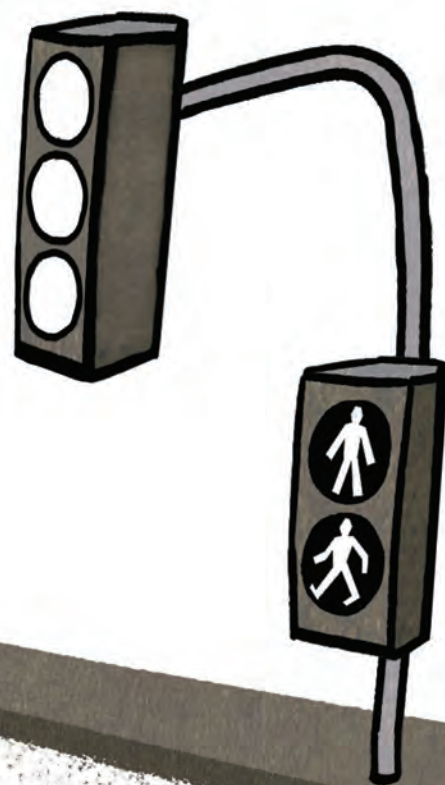
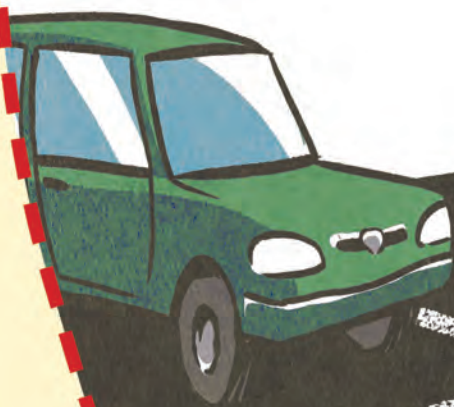

„Ale semafor pre chodcov je iný.
Má iba dve farby,“ povie Janka.
„Správne! Semafor pre chodcov
má iba červenú a zelenú.“

Vyfarbi správne svetlo, ktoré práve svieti na semafore pre Kamila a pre auto. Vysvetli, prečo si vybral tieto farby. Porozprávaj, čo znamenajú povely:

STOJ POZOR VOĽNO

AJ KEĎ TI POMÁHA SEMAFOR, NEZABUDNI, ŽE:

Cez cestu prechádzame po zebre.

Počkáme, kým zasvieti zelená farba na semafore.

Pozrieme sa vľavo, vpravo, vľavo.

Keď prechádzame cez cestu, nebežíme.

Ujo policajt riadi dopravu

„Ale čo ak semafor nefunguje?“
pýta sa Kamil Janky
cestou na ihrisko.

„Niekedy stojí v strede
križovatky ujo policajt,“
spomenie si Janka.

„Ahá, to je ten, čo tam cvičí,“
doplní ju Kamil.

„Kdeže cvičí,“ ozve sa pri nich
známy hlas. Ako to ten Emil robí,
že je všade tam, kde treba
niečo vysvetliť?

„Dopravný policajt predsa riadi
premávku na križovatke!“

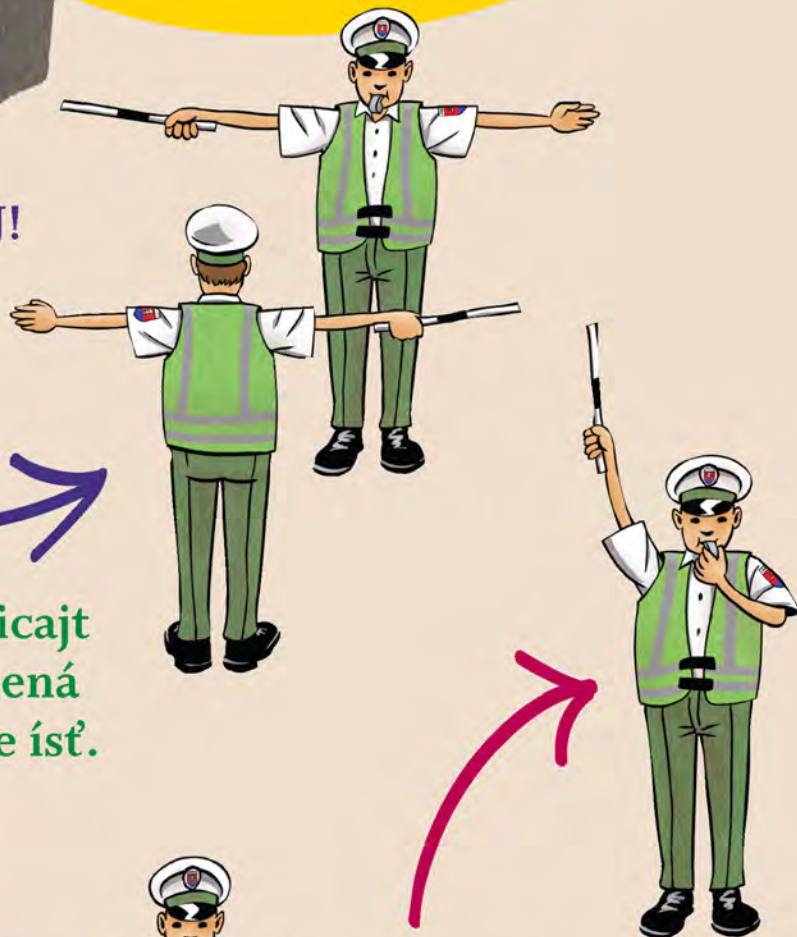
Spoznáte ho
podľa bielej čiapky,
píšťalky a čierno-bielej
paličky.

Pokyny uja policajta musia
dodržiavať autá aj chodci.
Naučím vás rozoznať
tri najdôležitejšie.

Tento príkaz znamená **STOJ!**
pre všetkých, ku ktorým
stojí ujo policajt otočený
čelom alebo chrbtom.

Keď k vám ujo policajt
stojí bokom, znamená
to **VOĽNO**. Môžete ísť.

Ak má ujo policajt
zdvihnutú ruku,
znamená to,
že všetci chodci
aj autá musia stáť.

Všetky vozidlá za chrbtom
uja policajta musia stáť.
Aj tie, ktoré má po ľavej ruke.
Autá po jeho pravej ruke
môžu odbočiť.

Deti, vyskúšajte si
s ujom policajtom
riadenie premávky.

Kamil nepozná značky

Kamil s Jankou sedia na lavičke a pozorujú rušnú premávku.

„Uf, toľko pravidiel. Kto si to má všetko pamätať?“ vzdychne si Kamil.

„Správne chodiť po ulici nie je vôbec ľahké!“ súhlasí Janka.

Vedľa detí sa zrazu objaví Emil.

Máva na ne zo steny domu!

„Na ulici máte predsa veľa pomocníkov! Volajú sa dopravné značky,“ radí im Emil.

Zoznámte sa s dopravnými značkami

Niektoré značky nám oznamujú,
ktoré miesta sú pre chodcov bezpečné.

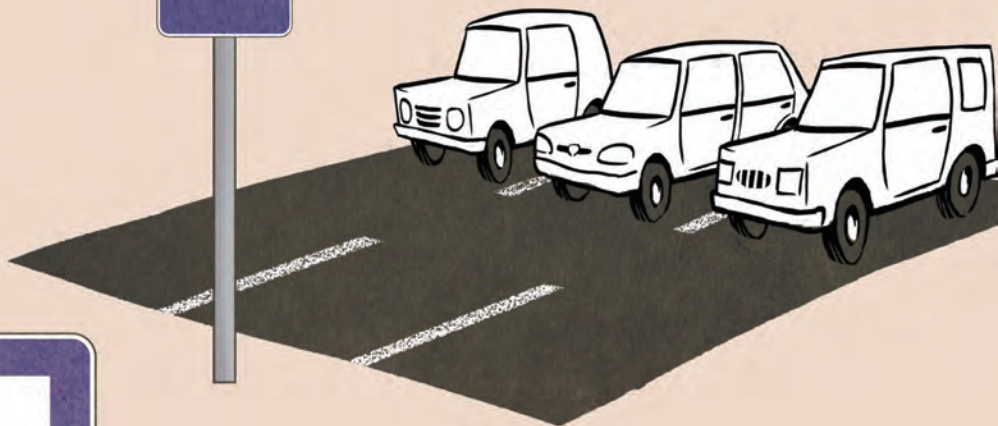

V obytnej zóne jazdia
autá zväčša pomaly.
V takej býva Kamil
a možno aj vy.
Môžete sa tam hrať
na ceste, bicyklovať,
korčuľovať, ale opatrne!
Lebo niektoré autá môžu
ísť aj rýchlo.

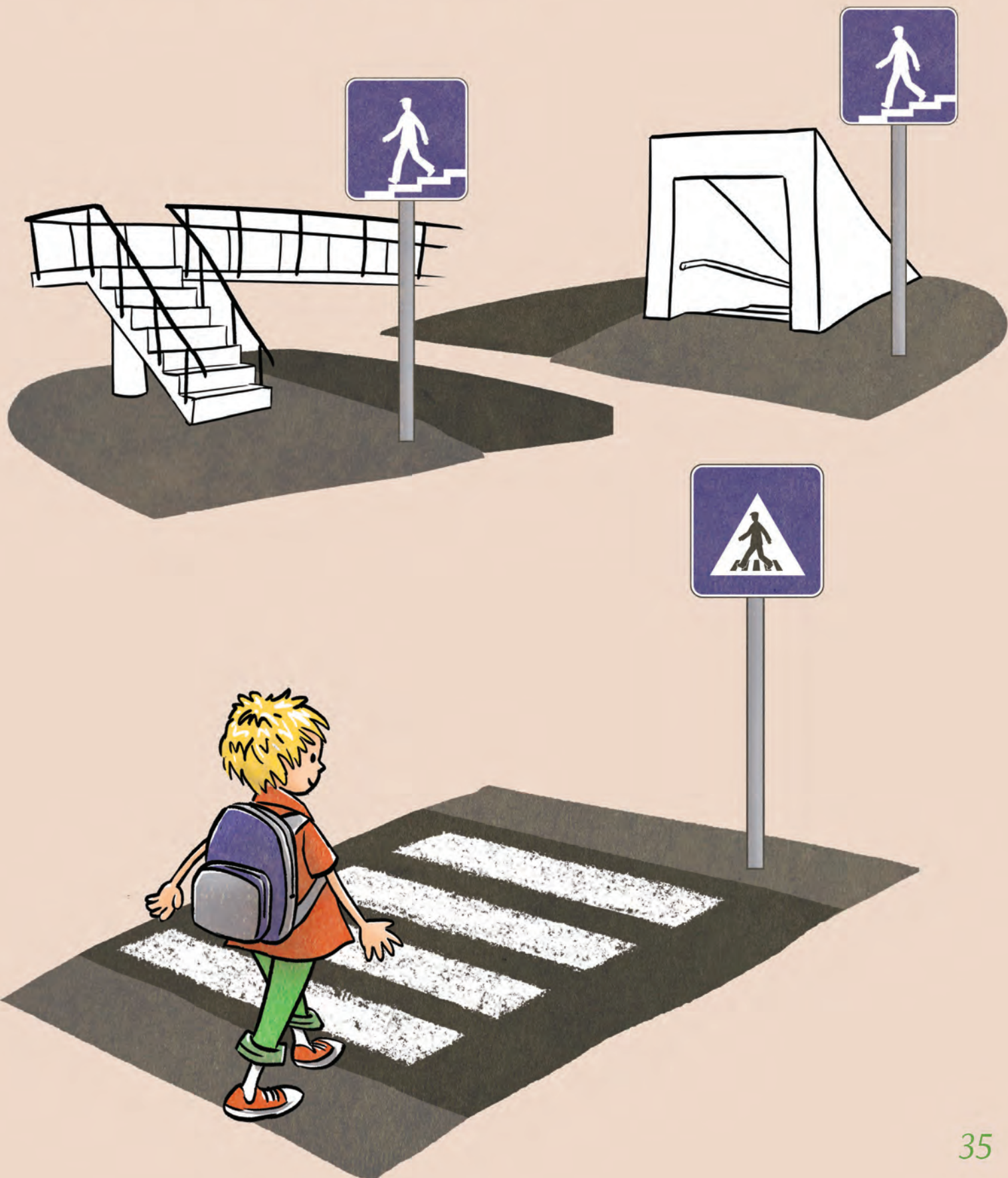
Pešia zóna vyzerá
ako ulica, ale nechodia
tam takmer žiadne autá.
Môžete sa tam prechádzať
a rozprávať s kamarátmi.

Tieto značky vám ukazujú,
kde je parkovisko, kde je zastávka
autobusu či nemocnica.

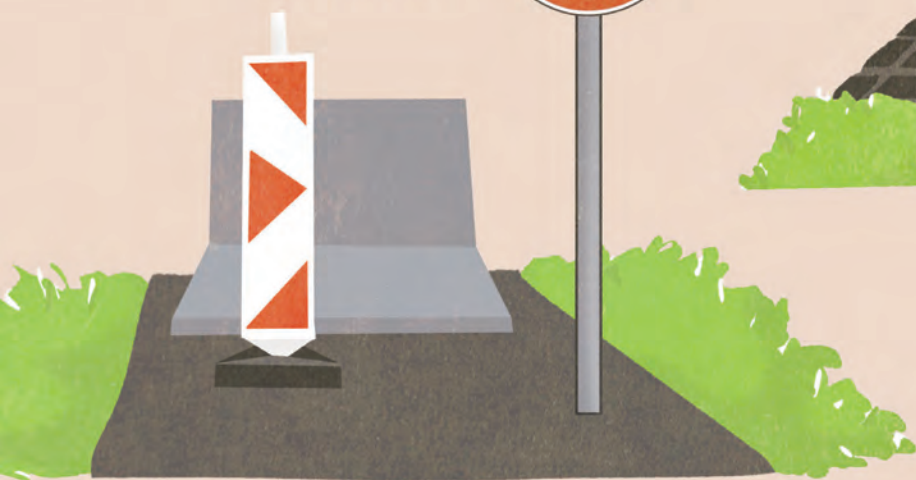

Tieto vám našepkajú, že nablízku je nadchod, podchod alebo priechod pre chodcov.

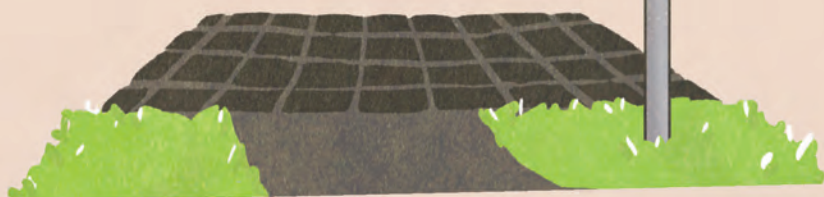

Poznáme aj značky,
ktoré nám niečo zakazujú.

Zákaz
vstupu
chodcov

Zákaz vstupu
korčuliarov

Zákaz vjazdu

Niekedy nám značky zase niečo prikazujú.

Cestička pre korčuliarov

Cestička pre chodcov

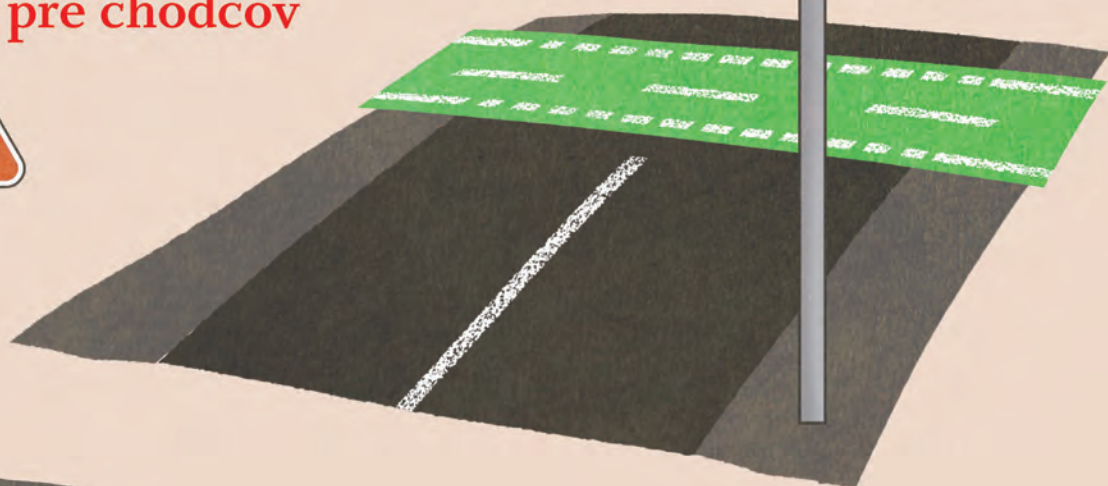

Tieto značky vodičov upozorňujú.

Cyklisti

Priechod pre chodcov

Deti

„Fíha! Dopravné značky nám naozaj pomôžu bezpečne chodiť po ulici,“ teší sa Kamil.

S Jankou sa vybrali do knižnice.

„Podme si to vyskúšať,“ navrhne Janka.

„Aha, tu je naša pešia zóna.“

„Sem sa auto tak ľahko nedostane,“ teší sa Janka.

„Ako však zistíme, kde sa pešia zóna končí?“
rozmyšľala Kamil.

„Takto!“ ozve sa Emil,
ktorý vyskočil z kríka priamo
na chodník. Labkou ukazuje
na trošku inú značku.

Ak sú tieto dopravné
značky preškrtnuté,
znamená to koniec
pešej či obytnej zóny.

A čo vy, deti?
Podme si spolu vyskúšať,
čo sme sa naučili
o značkách.

Viete, čo nám hovoria?

Do prázdnych značiek v obrázku doplňte číslo
správnej dopravnej značky pod obrázkom.

1

2

3

Kto nám pomôže v ohrození

Kamil s Jankou si nesú nové knižky z knižnice. Zrazu okolo nich prefrčí auto. Véeéľmi rýchlo! Obaja až podskočia. „Viete, ktoré vozidlá môžu ísť po ceste najrýchlejšie?“ prekvapí ich Emil novou hádankou.

„A viete prečo?“ nedá pokoj Emil.

„Pretože v nich jazdia tí, ktorí nám pomáhajú.

Sú to zdravotníci, hasiči aj policajti.“

Spoj čiarou správne auto
s postavou v uniforme.
Povedz, kedy potrebujeme
na ulici ich pomoc.

Psík Emil sa teší, že deti vedia, ako nám pomáhajú zdravotníci, hasiči či polícia, keď sa na ulici niečo stane. Lenže Emil si všetko rád preverí, preto má pripravenú malú úlohu.

Spoj čiarou správne auto a udalosť na ulici.

Emil si od samej radosti,
aké sú deti šikovné,
zahavká túto pesničku:

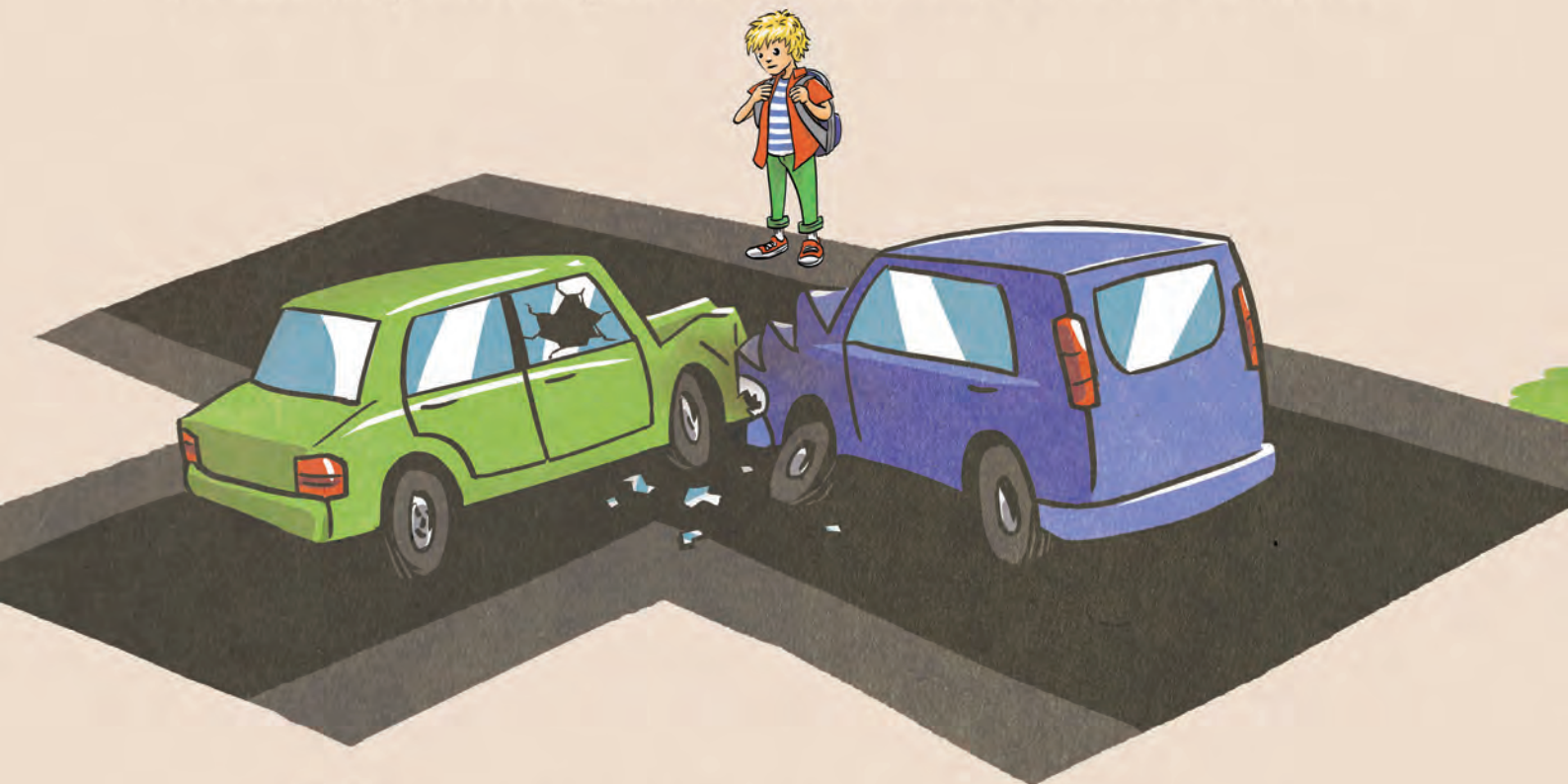
Hav-hav-haváriu na ulici
ohlásime polícii.
Keď spadneme na chodník,
pomôže nám zdravotník.
Keď uvidíš oheň,
hasiča hneď zožeň!

Janka a Kamil sa stretli cestou do obchodu.
Ona má kúpiť rožky a Kamilovej mame
sa minulo maslo. Opakujú si Emilovu pesničku.
Už ju vedia naspamäť.

„Kedy by si zavolať policajtov?“ ozve sa Janka.

„No... keby som napríklad videl, že sa zrazili dve autá.“

„A kedy by si ty zavolať sanitku?“
skúša Kamil Janku.

„Keby niekto spadol z bicykla
a nevedel by vstať.“

Deti sa veselo zhovárajú. Zrazu vidia,
že v odpadkovom koši na chodníku horí!
„A teraz by sme mali zavolať...“
ozve sa prekvapený Kamil.
„Hasičov!“ doplní ho rovnako prekvapená Janka.

Volajú naši kamaráti
hasičov správne?

Haló!

Halóóóó

ZAPAMÄTAJTE SI!

Zdravotníkov, hasičov a políciu
voláme pomocou telefónu!

Ak telefón nemáme,
poprosíme najbližšieho dospelého,
aby zavolať pomoc.

„Ale veď my nepoznáme telefónne čísla!“ zvolajú deti.
„Tak sa ich rýchlo naučte!“ ozve sa ich kamarát Emil,
ktorý je všade, kde sa niečo deje.

Hasičom voláme na číslo **150**

Zdravotníci majú číslo **155**

Policaťom voláme na číslo **158**

POZOR!
Zdravotníci, hasiči aj polícia
majú aj jedno spoločné číslo:
112.

Emil neváha a hneď vyťuká číslo,
lebo oheň v koši sa zväčšuje.
Deti pozorne počúvajú,
ako sa správne telefonuje.

„Haló, hasiči?
Dobrý deň. Volám sa Emil.
Chcem ohlásiť oheň v odpadkovom koši.
Na Tulipánovej ulici vedľa pošty.
Nikto nie je zranený.
Ďakujem, dopyčutia.“

O pár minút sú hasiči na mieste
a veľkou hadicou uhasia oheň
v odpadkovom koši.

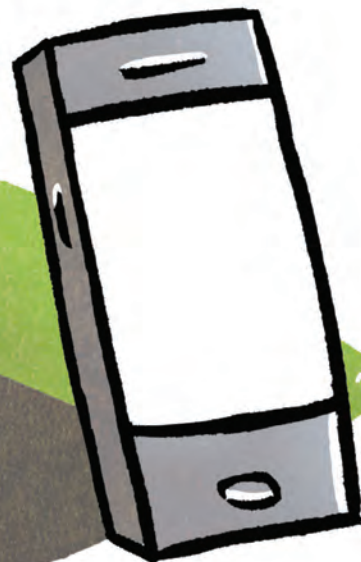
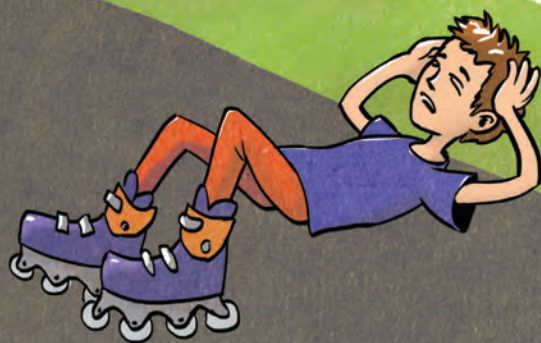
Emil si pre istotu
s deťmi zopakuje,
čo sa naučili.

Keď sme v tiesni, stačí zavolať na jedno číslo **112**,
ktoré platí pre zdravotníkov, hasičov aj políciu.

V telefóne povieme:
svoje meno,
čo sa stalo,
kde sa to stalo,
či je niekto zranený.

Za volanie na tiesňové
čísla sa neplatí, ale nikdy
na ne nevoláme len tak
pre zábavu!

Deti, komu by ste volali
v takejto situácii?
Do telefónu napíšte správne
telefónne číslo.

Čo je na tomto obrázku nesprávne?
Navrhni správne riešenie.

Kým ste vy riešili úlohy, Kamil s Jankou počúvali Emila, ktorý si veselo pospevoval.

Najskôr takto:

hááá-úúú, hááá-úúú, hááá-úúú!

Potom takto:

há-ú, há-ú, há-ú!

A do tretice spieval toto:

hua, hua, hua, hua!

„Niečo mi tie tóny pripomínajú...“ zamrmle Kamil a naťahuje uši.

„To sú zvukové signály hasičského auta, sanitky a policajného auta!“ povie Emil.

Je trochu urazený, že to deti nespoznali. Emil si myslí, že je super spevák.

**Deti, poproste
pani učiteľku
na hudobnej výchove,
aby vám zahrala na klavíri
či flaute, ako húka sanitka,
hasičské a policajné auto.**

Kamil s Jankou dnes dostali jednotku z matematiky.
Vybrali sa do cukrárne na zákusky.
Zrazu počujú známy zvuk: uáú, uáú, uáú.
Chystajú sa prejsť cez priechod pre chodcov,
lebo majú zelenú.
„Stojte, kamaráti!“ zakričí psík Emil.
Vozidlo so zapnutou sirénou má vždy prednosť!
A naozaj. Všetky autá uvoľnili sanitke cestu.

Zdravotnícke, hasičské aj policajné
vozidlá sa ponáhľajú niekomu na pomoc.
Preto im musia dať prednosť
vodiči aj chodci.

Ideme autom na výlet

Zajtra sa začínajú krátke prázdniny.
Kamil beží za Emilom, aby sa mu pochválil.
Ide na výlet autom. Ale je aj trochu smutný.
Ocko mu nechce dovoliť sedieť vpredu.
„Tvoj ocko má veru pravdu!“ kýve hlavou Emil.
Kamil nechápe, čo je na tom dobré.
„Pre deti ako ty je bezpečné sedieť vzadu.“
„Vzadu musím sedieť v takej... sedačke. Ako malý!“
hundre nespokojne Kamil.

„Volá sa to podsedač a je to správna vec!

Vďaka nemu ťa bezpečnostný pás lepšie chráni.“

„Dospelí si často nezapnú pásy v aute...“ nedá sa Kamil.

„Potom riskujú svoj život.“

**Slúb mi, že každému dospelákovi pripomenieš,
že pred jazdou sa má pripútať.“**

„Vieš čo, Emil?“ ozve sa Kamil zrazu veselšie.

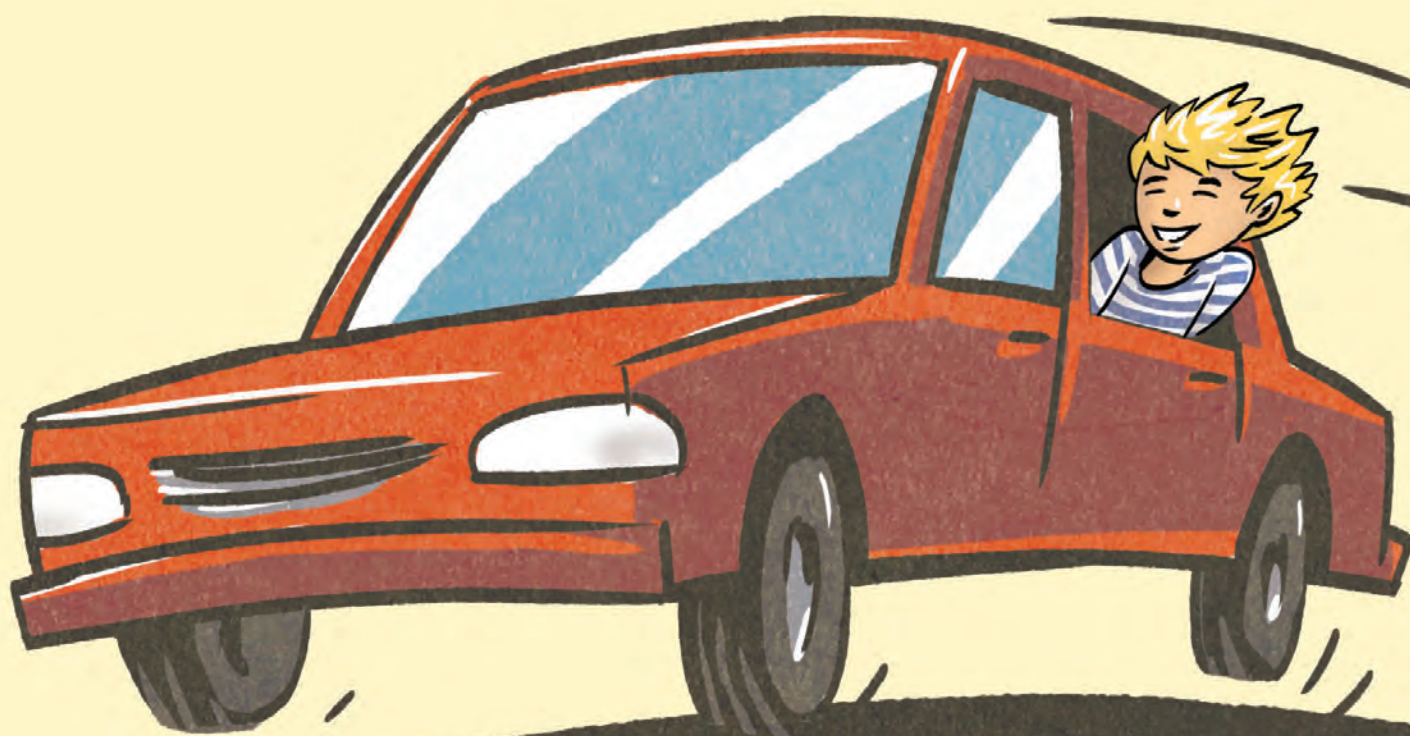
„Nevadí, že budem sedieť vzadu.“

Budem sa hrať s bublifukom.“

To je vtip?
Šoféra predsa pri jazde
nesmieme ničím
vyrušovať!

„No dobre. Tak vystrčím hlavu z okna a budem sledovať cestu!“

„Z otvoreného okna sa za jazdy nevykláňame.“

Kamil už naozaj nevie, ako si skrúti chvíľu v aute.

„Nauč ostatných v aute nejakú pesničku!

Alebo sleduj dopravné značky pri ceste,

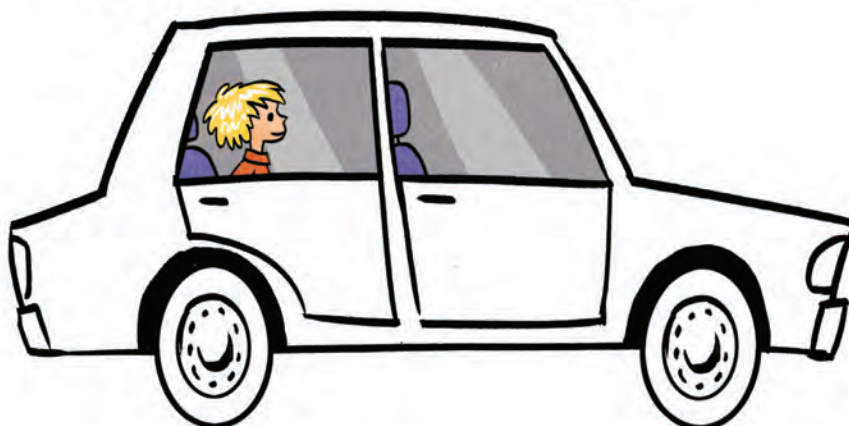
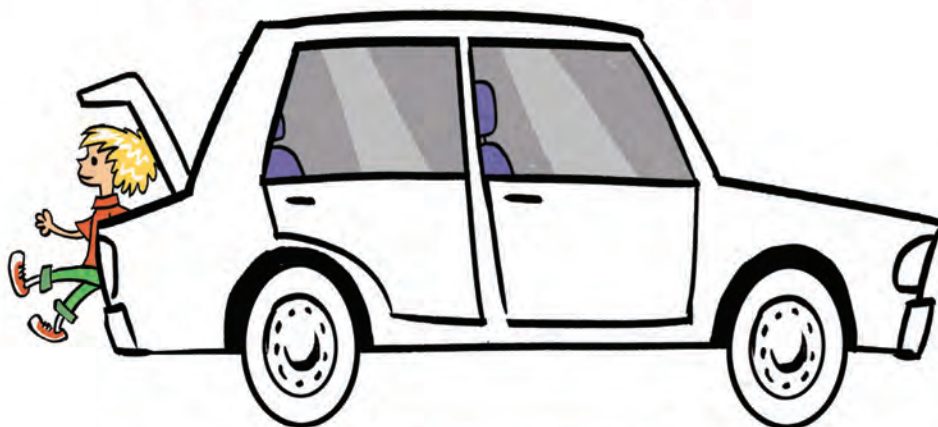
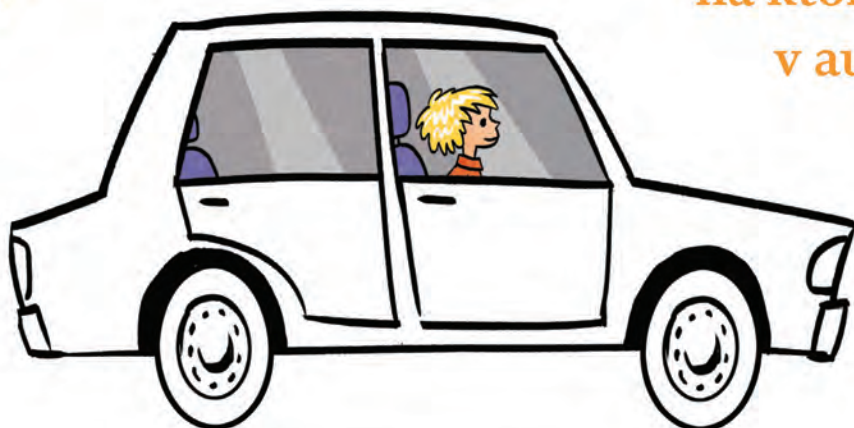
či už všetky poznáš!“ poradí mu Emil.

„To je nápad!“ poteší sa Kamil.

A čo vy, deti?
Ktorú pesničku by ste vedeli
niekoho naučiť cestou na výlet?
Zaspievajte ju Emilovi nahlas.

Vyfarbi obrázok,
na ktorom sedí Kamil
v aute správne.

Kamil a Janka svietia

Kamil a Janka dnes boli s rodičmi v kine.
Nič iné sa robiť nedalo. Celý deň bolo zamračené
a pršalo ako z krhly. Deti ostali ešte chvíľku vonku.
Rozprávajú sa, ako sa im páčilo kino.
„Auuuuu!“ ozve sa zrazu krik.
„Čo to bolo?“ zľakne sa Janka.
„To bol môj chvost! Stúpila si mi naň!“
sťažuje sa ďalej ten hlas.

Deti sa pozerú na zem a konečne zbadajú Emila.
V tom šere a daždi ho na chodníku vôbec nevideli!
„Emilko, prepáč!“ zhíkne Janka.
„Vôbec som ťa nezbadala!“
„Jasné, že ste ma nevideli. Je znížená viditeľnosť,“
vysvetľuje Emil.

Horšie vidíme, keď prší,

keď je hmla,

keď sneží

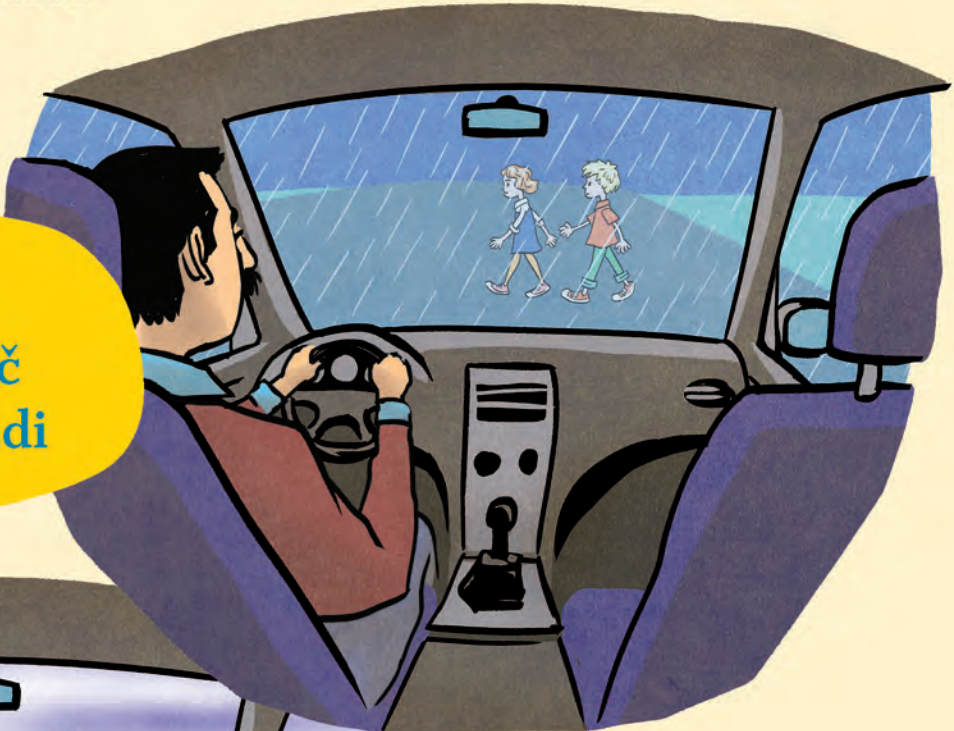
alebo keď zapadne slniečko.

Psík Emil sa stratil v hmle.
Nájdeš ho na obrázku?

Napadlo vám, kamaráti,
že vy ste niekedy tiež
zle viditeľní?

Takto
vás vodič
vidí v daždi

Takto
vás na ceste
zakrýva hmla

Takto
nejasne vás
vidno večer

„Veď my sme skoro neviditeľní!“ prekvapí sa Kamil.

„Veru. A to je na ceste veľmi nebezpečné!

Keď vás vodič nevidí, môže vás zraziť.

Aj na priechode pre chodcov.

Preto musíte nosiť **reflexné prvky,**

vysvetľuje Emil dôrazne.

„A to sú aké?“ čuduje sa Kamil.

„Keď na reflexné prvky dopadne svetlo,
tak **žiaria doďaleka!**

„Ahá, aj lekári-záchranári majú svietiace pásy na oblečení,“ spomenie si Janka.

„Ahá, aj policajti svietia v tme,“ spomenie si Kamil.

„Ale deti predsa nemajú uniformu,“ rozmýšľa Janka.
„Nie, ale deti majú bundy alebo batohy
s reflexnými prvkami.“

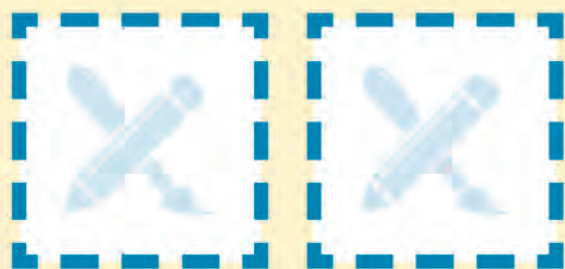

„Ja také veru nemám,“ sťažuje sa Kamil.
„Keď nemáš oblečenie či batoh s reflexnými prvkami,
môžeš si ich tam pripnúť,“ radí Emil.
Najčastejšie majú žiarivú **žltú** alebo **oranžovú** farbu!

**Reflexné
prvky
musíte nosiť
na dobre
viditeľných
miestach!**

Aké najčastejšie farby majú reflexné prvky pre chodcov?
Vyber 2 správne farbičky
a vymal'uj štvorce.

Najskôr vyfarbi
žltou farbou všetky reflexné prvky,
ktoré má na sebe Janka.
Zvyšok jej oblečenia vyfarbi
tmavou farbou.

Aké cesty poznáme?

Kamil s Jankou sa nevedia dohodnúť, či je cesta pri škole širšia ako tá pri pošte. Priniesli si mamin krajčírsky meter a chystajú sa cesty odmerať.

„Čo to tu vystrájate?“ spýta sa prísne Emil. Neverí vlastným očiam.

„Kamil tvrdí, že všetky cesty sú rovnaké,“ vysvetľuje psíkovi Janka a chytró schová meter. „To je ale hlúpy nápad! Podťte rýchlo za mnou,“ navrhne Emil.

„Túto cestu dobre poznáte. Je pri vašej škole.
Pruh, v ktorom jazdia autá, sa volá vozovka.
Na krajoch cesty sú obrubníky.
Za obrubníkmi sú chodníky.“

Ale poznáme aj širšie cesty.
Aha, takú nájdete pri pošte.
Je oveľa väčšia, pretože
vozovka má až 4 jazdné pruhy.
Dva idú jedným smerom
a dva opačným.

„Hm... cez takúto širokú cestu sa prechádza oveľa ťažšie!“ ozve sa Kamil.
„Správne. Čím širšia cesta, tým viac musíte dávať pozor.“

Ale čo ďalšie vidíte na tejto ceste?“
„Vidím mláku,“ hlási Janka.
„V strede je akýsi... hm... ako sa to volá...“ rozmýšľa Kamil.
„Volá sa to ostrovček.
V strede cesty chráni chodcov, kým prejdú cez širokú vozovku.“

Ktorým smerom jazdia autá na týchto cestách?
Nakresli šípky na vozovku.

„U mojej babičky, tam sú celkom iné cesty.
Také menšie,“ prezradí kamarátom Janka.

„V akom meste býva?“ opýta sa Kamil.

„Vo Viničnom,“ odvetí Janka.

„To nie je mesto. Ba ani mestečko.

To je dedinka,
opraví ju Emil.

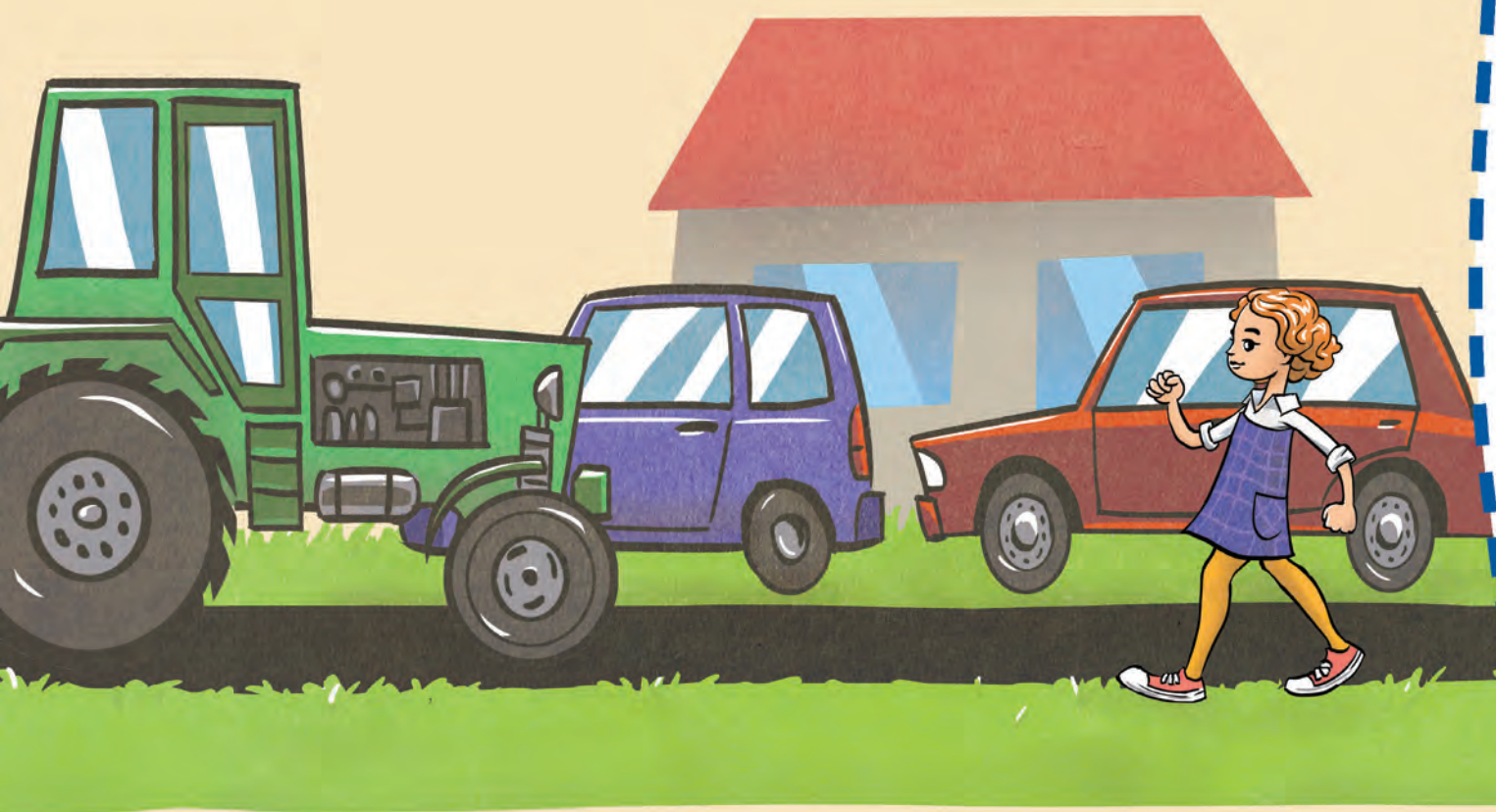

„V dedine cez deň veľa áut neprejde,“
smeje sa Janka.

„To je pravda, ale aj cesty v mestečkách
či v dedine sú nebezpečné.

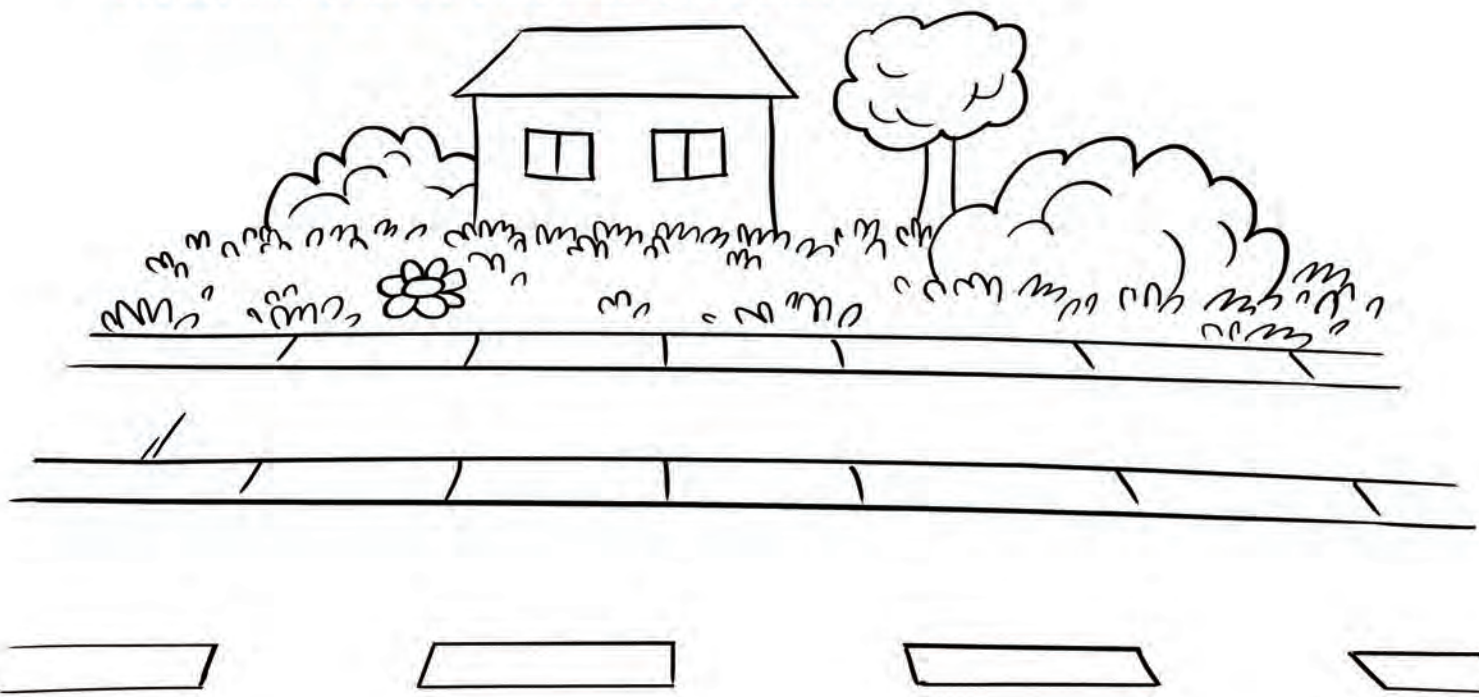
Sú úzke a nie vždy majú chodníky.

Keď kráčate popri ceste,
musíte si dávať veľký pozor.“

„Tam, kde nie je chodník, ideme po kraji cesty
vždy vľavo. Aby sme videli prichádzajúce auto,“
zarecituje poučku Kamil.
A Emil ho pochváli.

Deti, vyfarbte cestu takto:
vozovku sivou farbou,
obrubník čiernou farbou,
chodník bledomodrou farbou.

Zábava na kolieskach

Kolo, kolo, kolobežka!

Kamil s Jankou majú narodeniny v ten istý deň. Dokonca dostali od rodičov rovnaký darček.

Obaja si priali kolobežku.

Kamil dostal modrú a Janka krásnu červenú.

„Urobme si preteky na ceste,“

navrhne Janka Kamilovi.

Ten sa veru nenechá dlho prehovárať a zvolá:

„To je ale super nápad!“

„To sa mi asi iba sníva!“

ozve sa zrazu niekto

z chodníka pri ceste. Sedí tam Emil

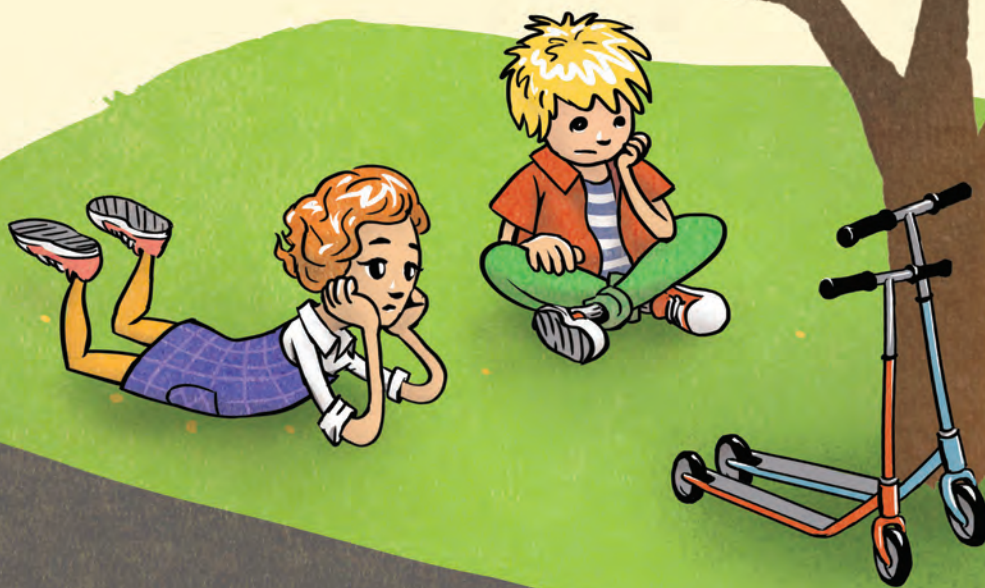
a začudovane krúti hlavou.

„Ahoj, Emil, to nie je sen. To sú naše nové kolobežky!“
vyťahuje sa trošku Kamil.

„Ktorá sa ti viac páči?“ pridá sa Janka.

„Obe sú pekné,
ale nepáči sa mi,
čo tu stvárate!“ odvetí Emil.

„Zabudli ste, že aj
na kolobežke ste
vlastne chodci?“

„Takže s kolobežkou
nemáte na ceste čo robiť!“

„Fííha!“ vzdychnú naraz deti a smutne hľadajú
na svoje novučičké kolobežky.

„Hrať sa s kolobežkou v izbe,
to mi mama nedovolí,“ smúti ďalej Janka.
Kamil súhlasne prikyvuje.

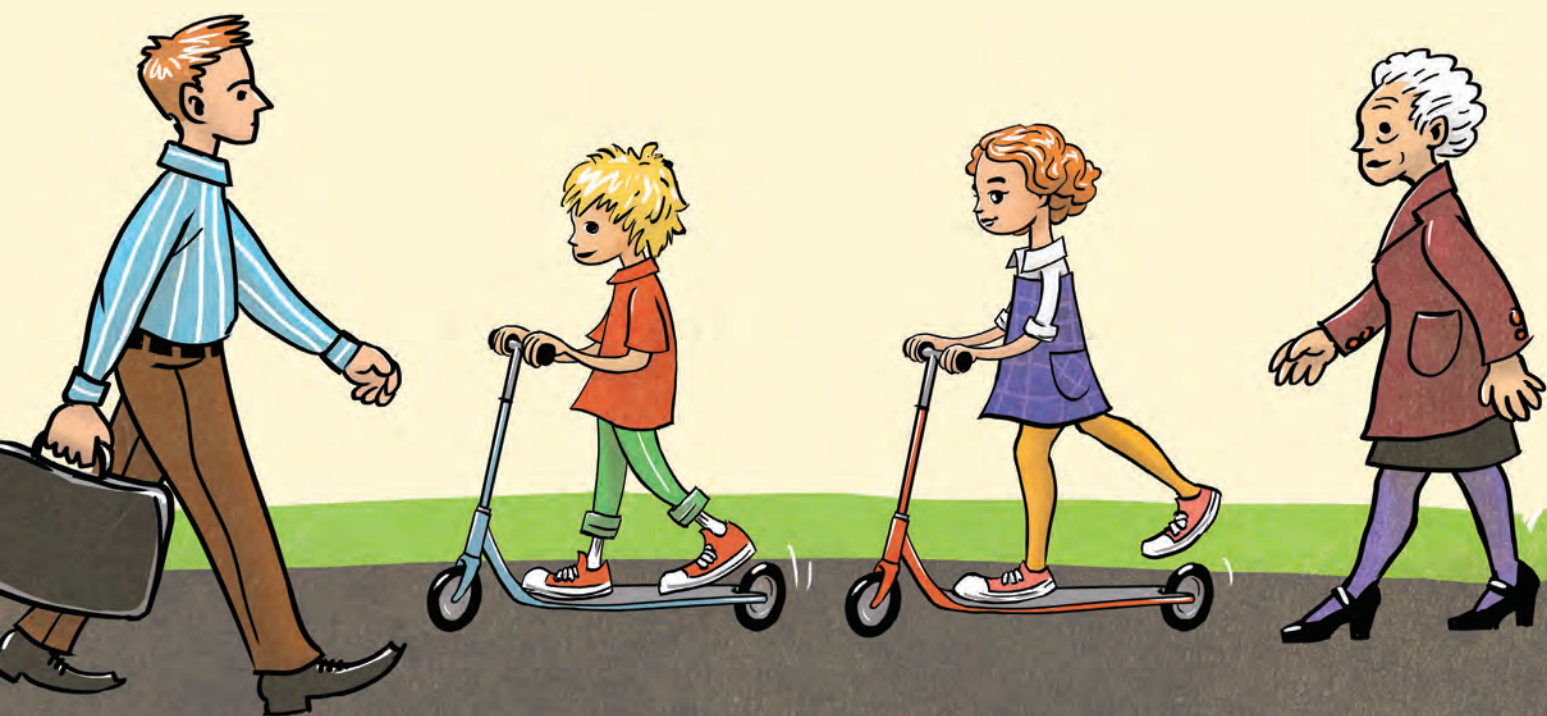
„Môžete jazdiť napríklad po chodníku,“
prekvapí deti Emil.

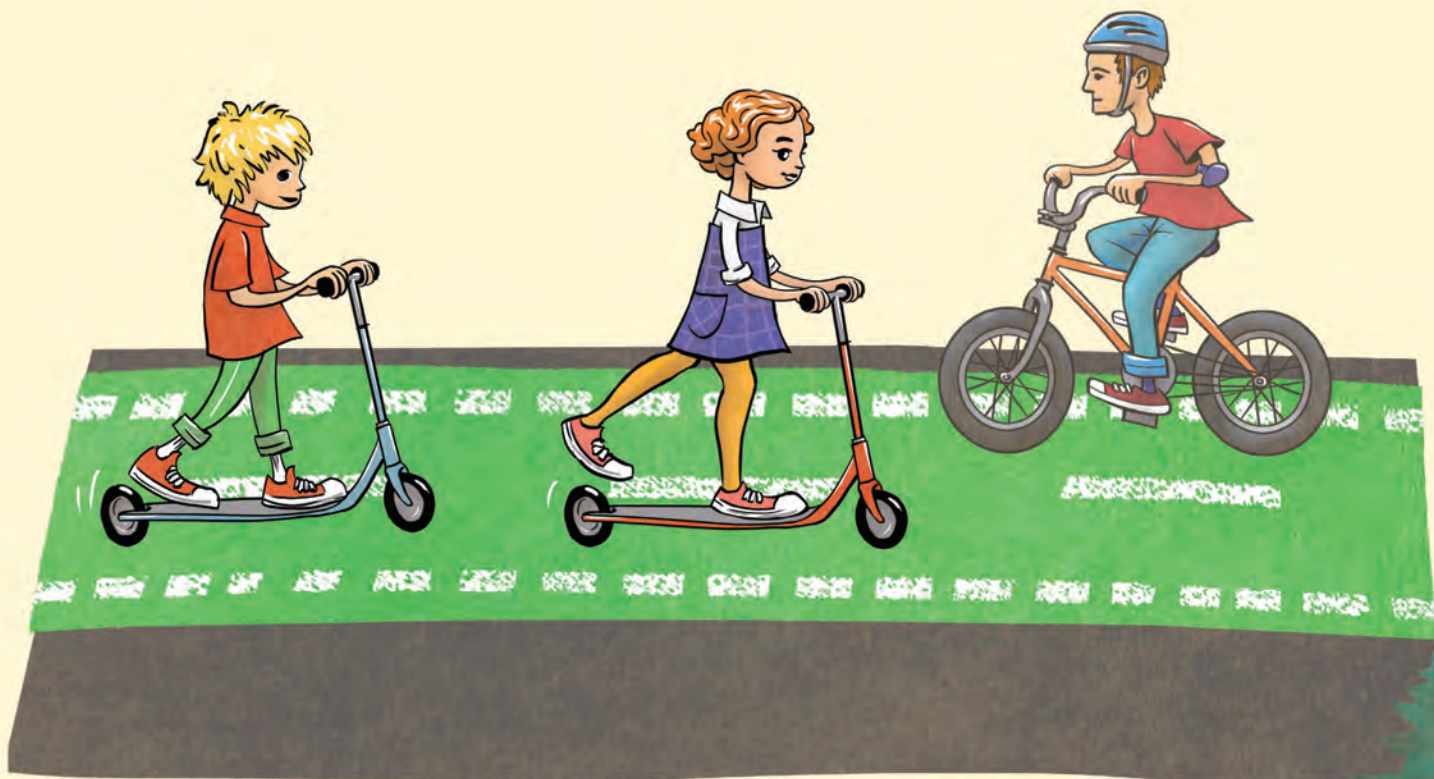
„PO-CHOD-NÍ-KU???“ čudujú sa deti.

„Samozrejme po jeho pravej strane. Ale nesmiete
ohroziť chodcov. Takže žiadne preteky!
Musíte ísť pekne pomaly.

Jeden za druhým. Nikdy nie vedľa seba.

Podťe si to vyskúšať.“

„A to nie je všetko,“ pokračuje Emil.

„Môžete využívať aj cestičky
pre cyklistov alebo lesné,
či poľné cesty.“

„Také cesty sú u mojej
babičky v dedine,“
teší sa Janka.

„A viete, kde sa môžete kolobežkovať
krížom-krážom celkom bezpečne?“

Deti sa zamyslia a zvolajú: „Predsa
v obytnej zóne!“

Emil je šťastný ako blcha,
že má takých múdrych kamarátov.

„Takže aj na kolobežke som chodec,“
opakuje si Kamil popod nos.

„Riadiš sa pravidlami ako chodec,
ale musíš byť opatrný, aby si do nikoho
nenarazil,“ pripomína Emil pre istotu.

Ktorým smerom sa má Kamil
vydať na kolobežke?
Ktorá cesta je bezpečnejšia?
Nakresli šípku správnym smerom.

„Môžem niekedy Janku povozit’
na svojej modrej kolobežke?“
napadne odrazu Kamilovi.

„To si asi videl v cirkuse!
Na ulici môže jazdiť
na kolobežke iba jedna osoba,“
povie Emil a ukáže
na prstoch jednotku.

NESPRÁVNE

SPRÁVNE

Emil na korčuliach

Kamil s Jankou skúšajú svoje kolobežky v parku na chodníku.

Idú opatrne, jeden za druhým, ako ich to naučil Emil.

„Kam zmizol Emil?“ obzerá sa Janka.

„Možno mu je ľúto, že nemá kolobežku,“ uvažuje Kamil.

Vtom sa Emil konečne objaví.

Blíži sa k deťom. Čo blíži!

On sa priam kotúľa!

Náš Emil má obuté kolieskové korčule.

Keď je skoro pri deťoch, urobí tanečnú piruetu.

„Jééééj, Emilko! Ty si samé prekvapenie!“
volá Kamil na kamaráta.

„A na čo ti je prilba? Veď ideš celkom pomaly,“
smeje sa Janka.

„Vidíš ten hrboľ na chodníku?“ spýta sa jej Emil.

„Stačí chvíľka nepozornosti a si na zemi.

Kto sa viac zraní? Ja alebo vy?“

„Poďme si aj my domov po prilbu a chrániče,“
navrhne Kamil Janke.

Múdre deti vedia, že:
jazda na kolobežke bez riadne
upevnenej ochrannej prilby
a chráničov je nebezpečná.

Kto je správne vystrojený?
Deti alebo Emil?
Povedz prečo.

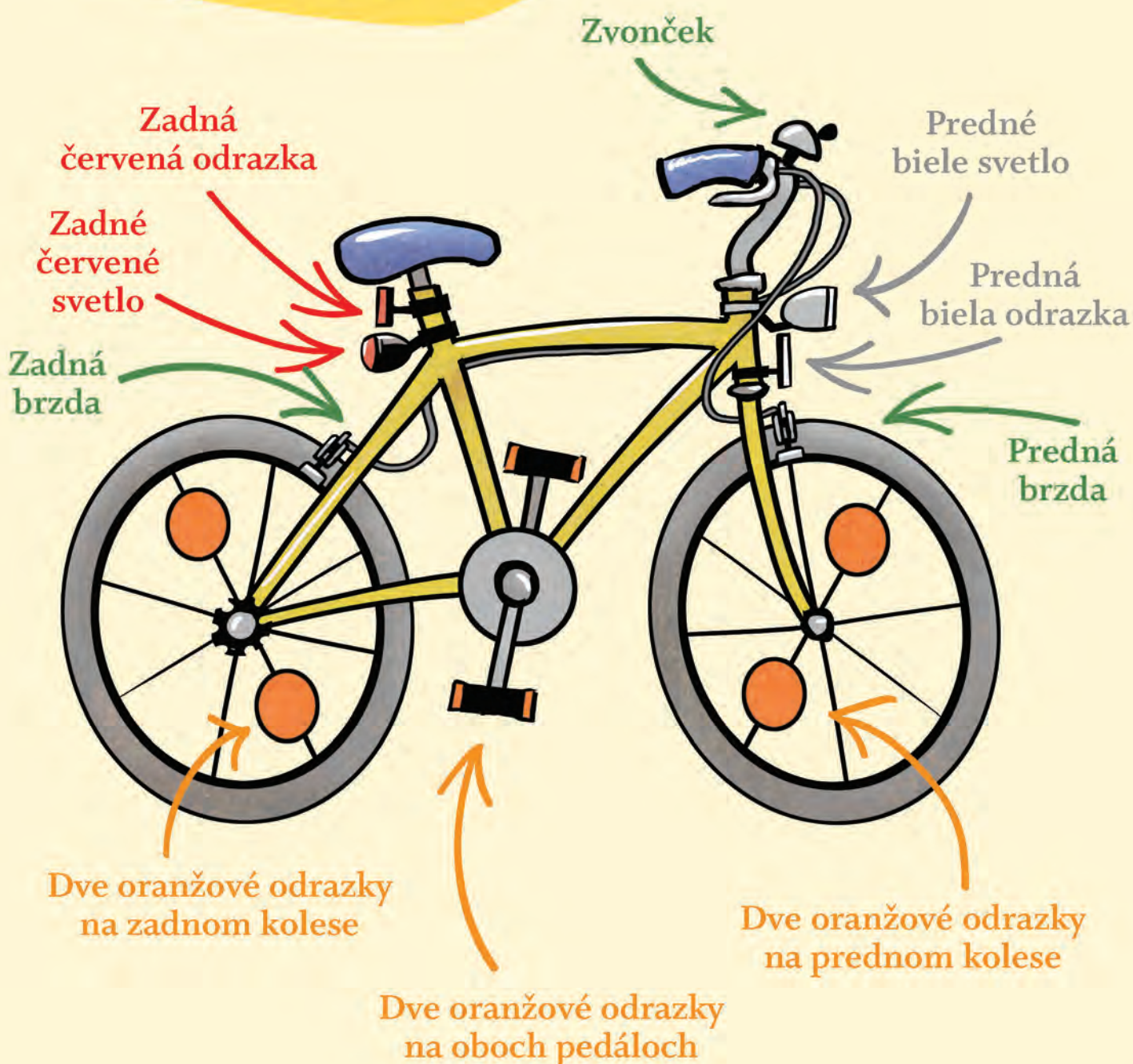
Hurá na bicykel!

Kamil si spravil domáce úlohy a ponáhľa sa von. Beží za Jankou, ktorá má pripravené veľké prekvapenie. Deti sa stretli v obytnej zóne kúsok od kina. Kamil neverí vlastným očiam. Janka tlačí krásny bicykel. „Ty si musela veľmi poslúchať, keď si na narodeniny dostala kolobežku aj bicykel,“ čuduje sa Kamil. „Ale čoby! Moja staršia sestra vyrástla, takže som jej bicykel dostala ja. Poďme sa povoziť!“

„Len pomaly!“ ozve sa prísny hlas.
Komu patrí? Samozrejme, že Emilovi.
„Najskôr sa pozrime, či je tvoj bicykel
správne vybavený.“

Vieš, ako vyzerá bicykel
vzorného cyklistu?
Takto:

„Môj bicykel je v poriadku!
Pod', Kamil, vyrazíme na cestu!“
„Kdeže na cestu!“ nedá pokoj Emil.

Deti do 10 rokov
sa môžu na cestách
bicyklovať
iba v sprievode osôb
starších ako 15 rokov.

Po chodníku alebo cyklochodníku
jazdíme na bicykli vpravo.

Vždy máme
na hlave riadne
upevnenú prilbu.

Nevozíme kamarátov
na svojom bicykli.

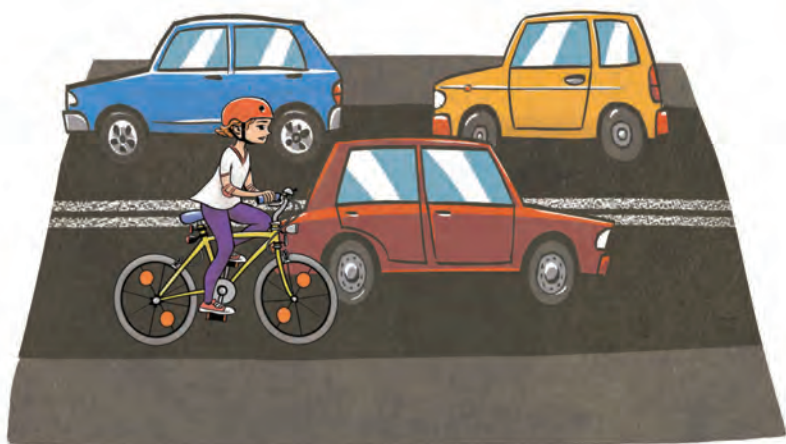
Jazdíme vždy jeden za druhým. Nie vedľa seba.

„A viete, že v obytnej zóne sa môžete bicyklovať aj sami?“

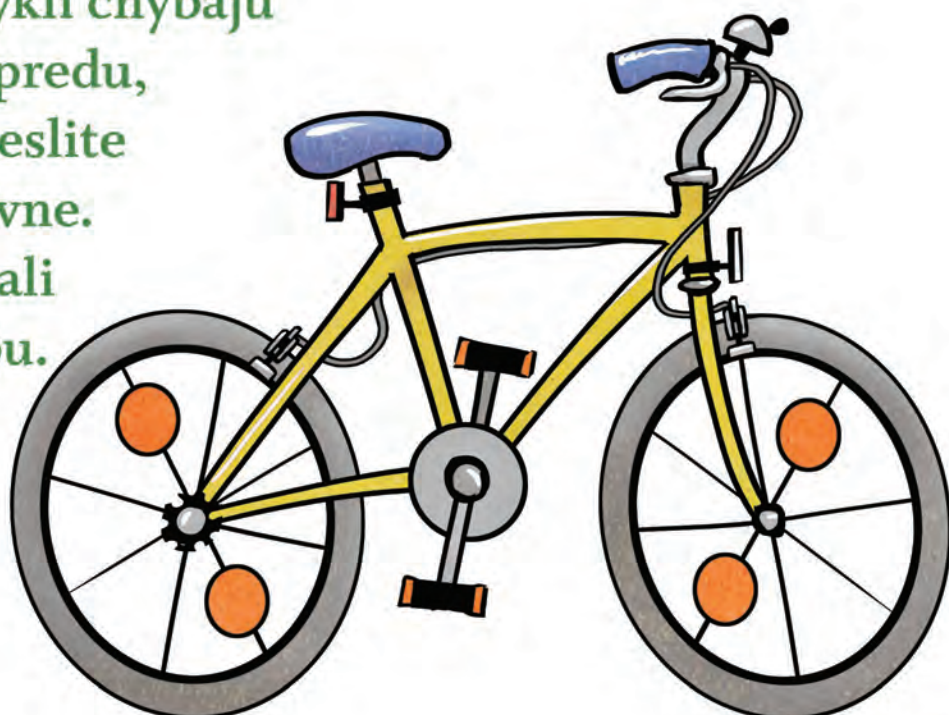
„Hurá,“ tešia sa deti.

„Ale opatrneeee, lebo aj v obytnej zóne jazdia autá!“
stihne zakričať Emil.

Preškrtni obrázok, na ktorom je Janka
v nebezpečnej situácii.
Povedz prečo.

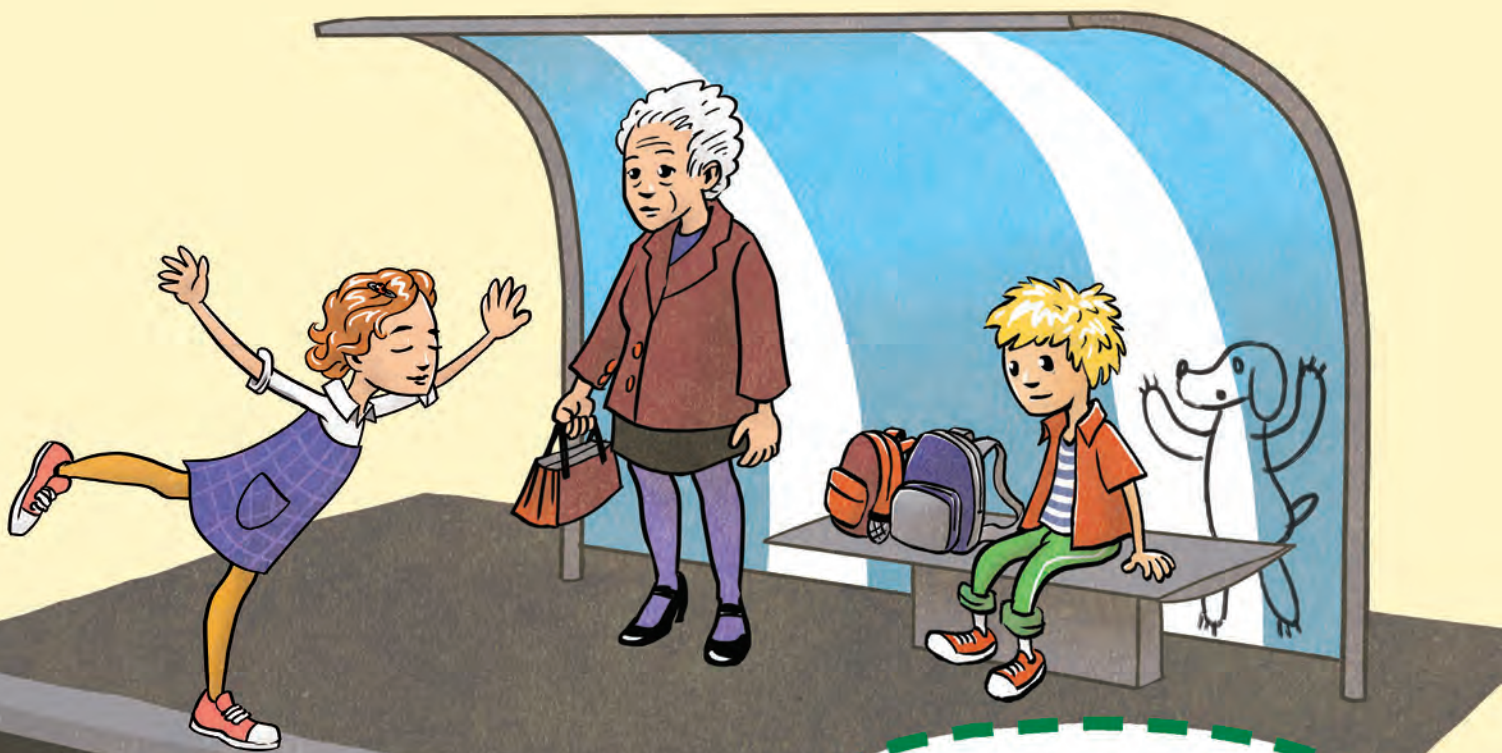
Deti, na tomto bicykli chýbajú
dve svetlá. Jedno vpredu,
druhé vzadu. Dokreslite
ich na bicykel správne.
Dajte pozor, aby mali
svetlá správnu farbu.

Cestujeme autobusom

Kamil a Janka sa vybrali za spolužiakom na návštevu. Je chorý, deti mu nesú domáce úlohy. Musia sa dostať až na kraj mesta, preto čakajú na autobus číslo 23. Kamil sedí na lavičke a Janka robí na obrubníku perfektnú lastovičku. Naši malí cestovatelia si vôbec nevšimli, že ich pozoruje nespokojný Emil. Už-už sa chystá zasiahnuť.

Deti, čo sa Emilovi nepáči na správaní Janky a Kamila? Akú robia chybu? Povedzte svoj názor pani učiteľke.

„Baf!“ štekne Emil Kamilovi rovno do ucha. Ten sa tak prekvapí, že vyskočí na rovné nohy. Babička, ktorá stojí na autobusovej zastávke, si vďačne sadne na uvoľnenú lavičku. „Prepáčte, teta,“ povie jej zahanbený Kamil. „Vôbec som si vás nevšimol.“

Nabudúce sa
lepšie pozeraj!

ZAPAMÄTAJ SI!
Na zastávke vždy uvoľni
miesto starším.

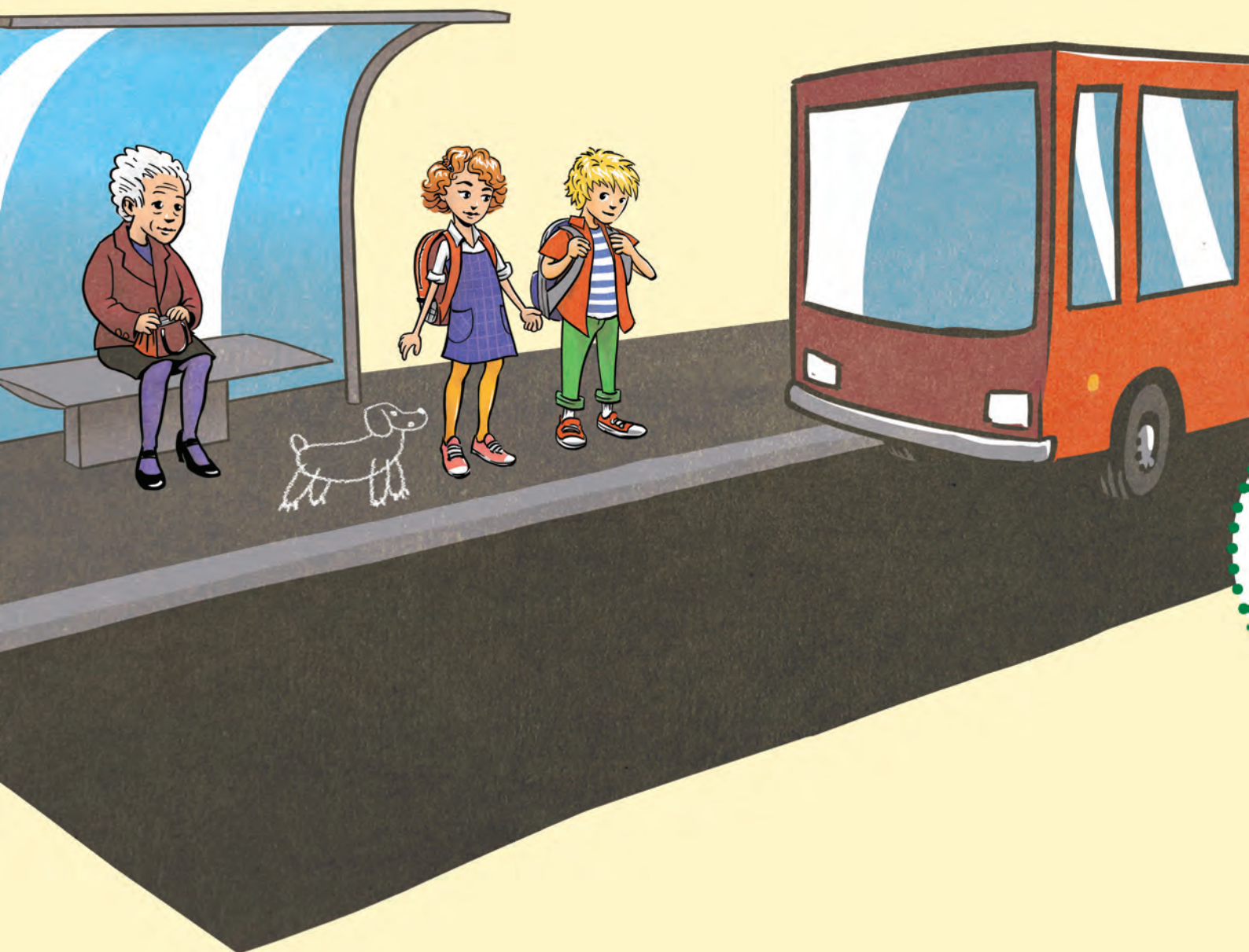
„A ty prečo cvičíš na kraji cesty?“
obráti sa Emil na Janku.

Dievčatko už tuší, že robiť lastovičku
pri ceste nebol dobrý nápad.

Rýchlo sa postaví vedľa Kamila na chodník.

„Vidíte! Takto sa správne čaká na autobusovej zastávke,“
pochváli ich konečne Emil.

„Ááá, už sa blíži náš autobus!“ teší sa Janka.

„Tak si rýchlo zopakujme,
čo sme sa naučili!“
vyhrkne Emil.

Na zastávke MHD:

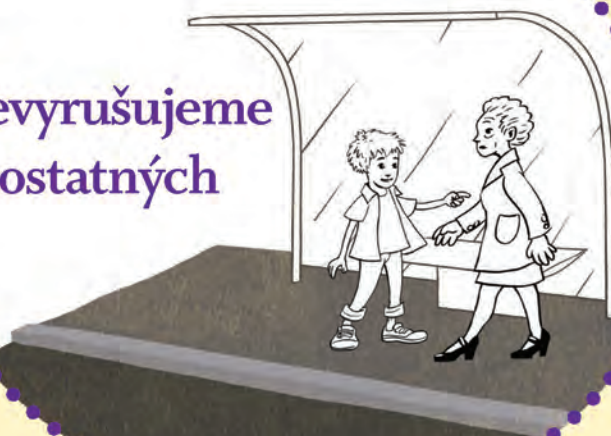
Nevstupujeme
na vozovku

Nestojíme
na kraji cesty

Nevyrušujeme
ostatných

Neodhadzujeme smeti

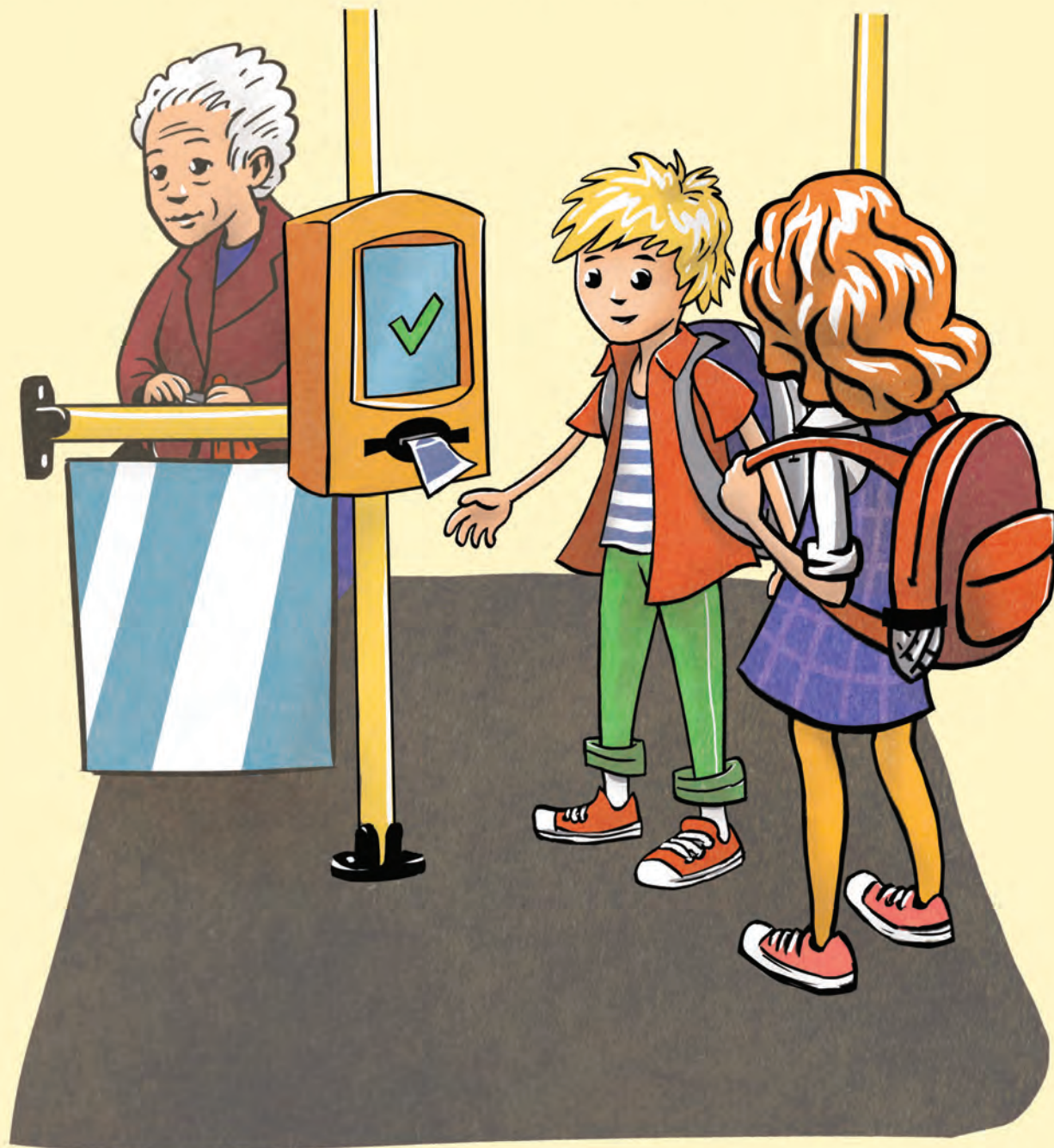

Pustíme
sahnúť si starších

Deti, viete vysvetliť,
čo znamená skratka MHD?
Spýtajte sa rodičov alebo pani učiteľky.

Autobus číslo 23 prišiel načas a deti nastúpili.
Na poslednú chvíľu naskočil do autobusu aj Emil.
On je naozaj zázračný pes! V autobuse,
hneď pri dverách, je veľmi zaujímavá škatuľka.
Volá sa označovač cestovných lístkov.
Keď do nej vsuniete lístok, škatuľka urobí „CVAK“.

Kamil s Jankou označia svoje lístky.
Označovač spraví CVAK-CVAK.

„Náš Emil nemá cestovný lístok! Veď on je čierny pasažier!“ zľakne sa Janka.

ČIERNY PASAŽIER je každý, kto cestuje bez označeného cestovného lístka. **Od uja revízora môže dostať pokutu.**

„Ja mám vo vrecku lístkov viac. Jeden dám Emilovi a bude to!“ povie Kamil a označí lístok aj pre kamaráta psíka. „CVAK.“ Emil už nie je čierny pasažier.

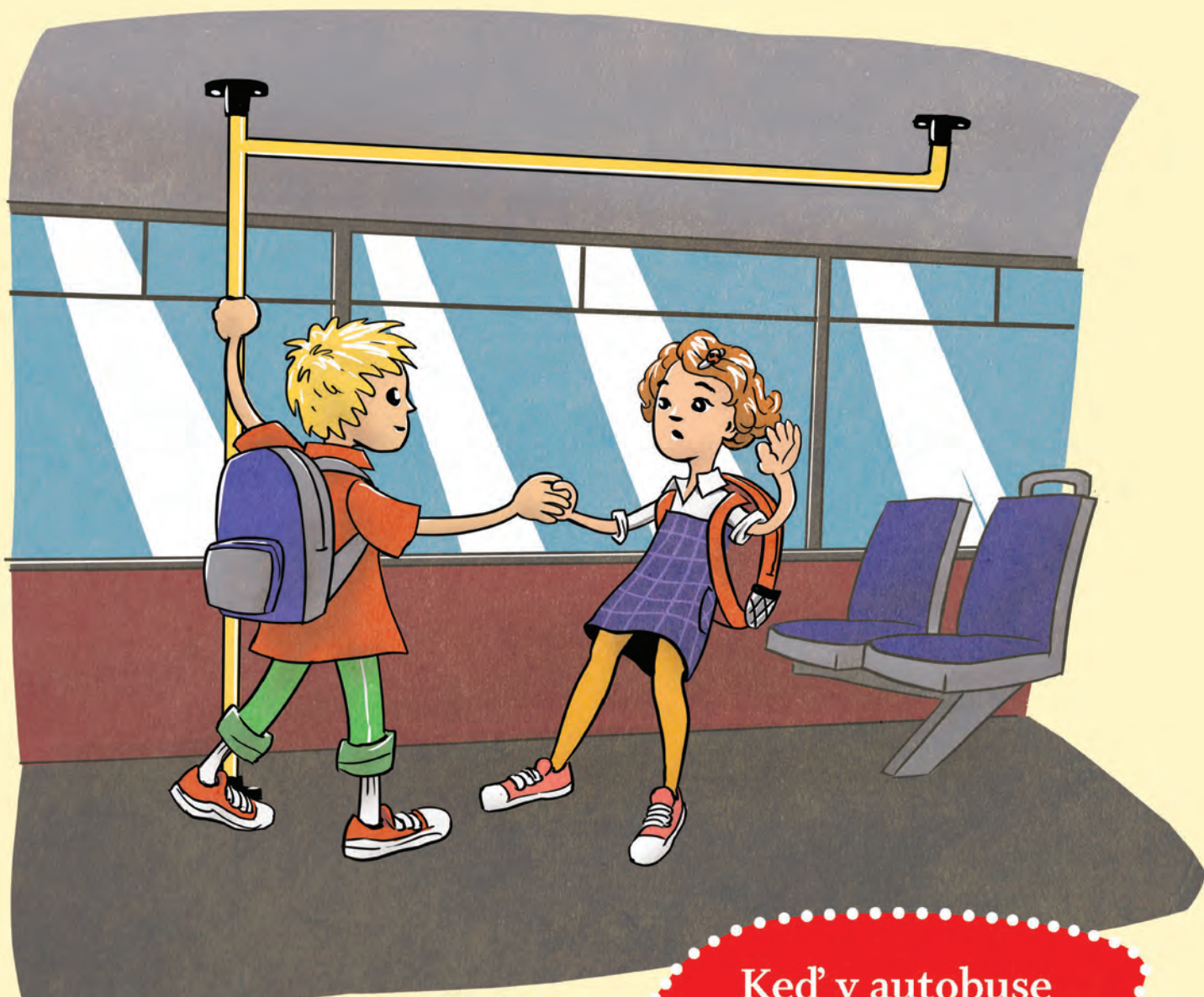

„Nebojte sa, pán vodič.
Aj náš Emil má cestovný lístok,“
prihovori sa Kamil veselo šoférovi autobusu.
Ten len zdvihne ruku a prstom ukáže
na tabuľku pri Kamilovej hlave.
Deti spolu čítajú nahlas:

„Pssst!“ ozve sa Emil. Pána šoféra nesmiete vyrušovať,
aby sa mohol sústrediť na cestu.

Janka sa trochu chichoce na Kamilovi.
Na chvíľku sa pustí opierky na sedadle. HRK!
Autobus trošku podskočil a Janka padááá na zem.
Kamil ju našťastie zachytí.

„Mne sa smeješ a ty sama nepoznáš dôležité pravidlo,“ sťažuje sa Kamil.

Keď v autobuse stojíte, držte sa!

„No a teraz ste si jedna-jedna,“ ozve sa veselo Emil, ktorý doposiaľ zvedavo sledoval cestu.

„Kedy budeme vystupovať?“

Bolia ma nohy,“ sťažuje sa Janka Kamilovi.

„Ešte dve zastávky. Ale... aha!“ skríkne Kamil.

„Tam sa uvoľnilo miesto!“ Kamil sa rúti uličkou k voľnému sedadlu. Kráča k nemu aj starší pán.

Lenže Kamil má z telocviku jednotku, takže je pri sedadle prvý.

Rýchlo si sadne.

„Zabudol si, že starším ľuďom máme v autobuse uvoľniť miesto?“ spýta sa ho Emil, ktorý vidí všetko! Kamil vystrelí zo sedadla ako raketa. „Nech sa páči, sadnite si,“ povie ujovi a ten mu pekne poďakuje. „Prepáč, Emilko. Zabudol som, že:

**Miesto na sedenie
vždy ponúkneme starším.**

V autobuse nekričíme.

**Batoch si zložíme z chrbta,
aby sme nikoho nezranili.**

V autobuse nebeháme.

**Nevyrušujeme
ostatných cestujúcich.**

„Ty si veľmi múdry chlapec,“ pochváli ho Emil a dodá: „Deti, vystupujeme!“

Emil skúša deti

Na druhý deň sa deti stretnú s Emilom v parku. „Kamaráti, dnes sme sa toho opäť veľa naučili. Rád by som vedel, čo všetko ste si zapamätali.“ „Tak nás vyskúšaj!“ navrhne Kamil a Janka súhlasí. Deti si sadnú do trávy a Emil im vymýšľa úlohy.

**Koho múdre deti vždy pustia
sahnúť si v autobuse?
Správnu postavu
zakrúžkuj ceruzkou.**

Deti, zakrúžkujte 2 chyby,
ktoré robí Kamil v autobuse:

- a) Kričí.
- b) Nechal si batoh na chrbte.
- c) Je zmrzlinu.
- d) Nedrží sa, môže spadnúť.

Rozlúčka

Pustite sa do práce, deti!
Držíme vám palce v súťaži!
Nezabudnite, čo sme sa spolu naučili!

Na ulici vždy sledujte,
čo sa deje okolo vás.
Dodržiavajte pravidlá,
ktoré platia pre chodcov.
Buďte vždy opatrní a pozorní,
aby bol náš kamarát
Emil spokojný.

Správne riešenie úloh

Strana č. 7

Strana č. 9

Strana č. 14

Strana č. 18

Správna odpoveď: B

Strana č. 25

Kamil vybieha na cestu
spoza autobusu a Janka prechádza
cez cestu mimo priechodu
pre chodcov.

Strana č. 29

Strana č. 27

Križovatka je na obrázku č. 1
a na obrázku č. 2
je detská križovka.

Červená: stojíme,
neprechádzame cez cestu.
Žltá: pripravíme sa.
Zelená: pozrieme sa
vľavo, vpravo a vľavo
a prejdeme cez zebru.

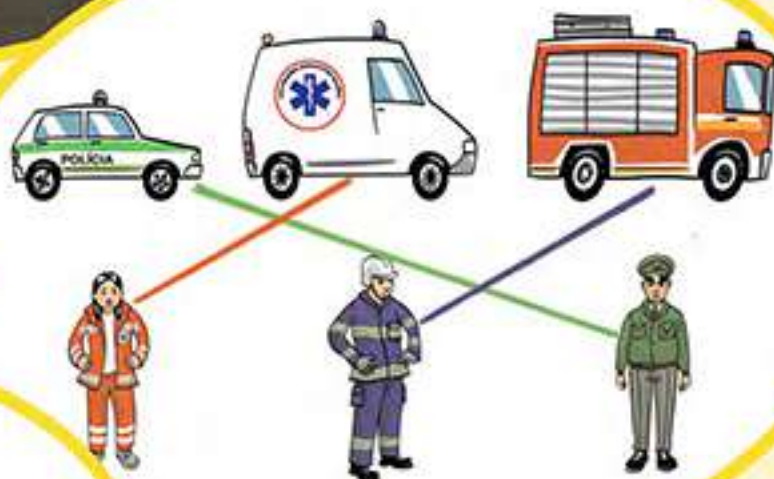

Strana č. 41

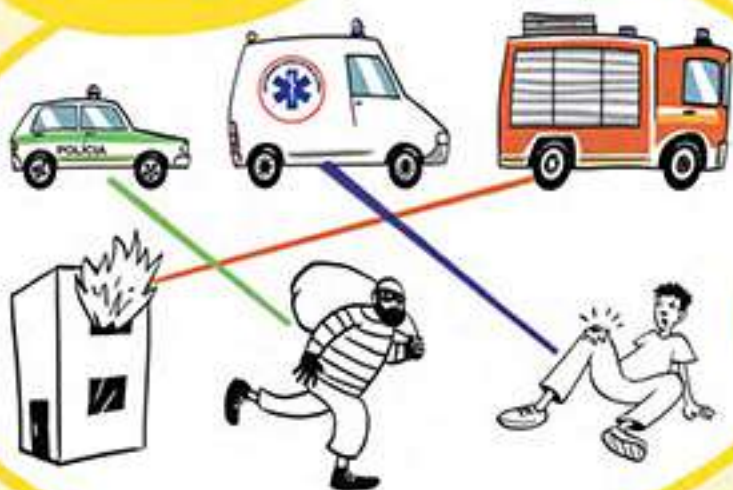

Strana č. 42

Keď vidíme požiar,
voláme hasičov.
Keď sa niekto zraní,
voláme záchranárov-zdravotníkov.
Keď vidíme dopravnú nehodu,
voláme policajtov.

Strana č. 43

Strana č. 45

Deti postupujú správne.

Keď vidíte požiar, upozorníte naň dospelých. Ale najlepšie je rýchlo zatelefonovať na číslo **150** alebo na spoločné číslo **112**.

Strana č. 49

Ak sa niekto zraní na ulici, nevoláme hasičov ale záchranárov-zdravotníkov.

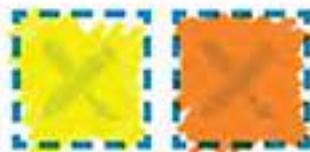
Strana č. 55

Strana č. 61

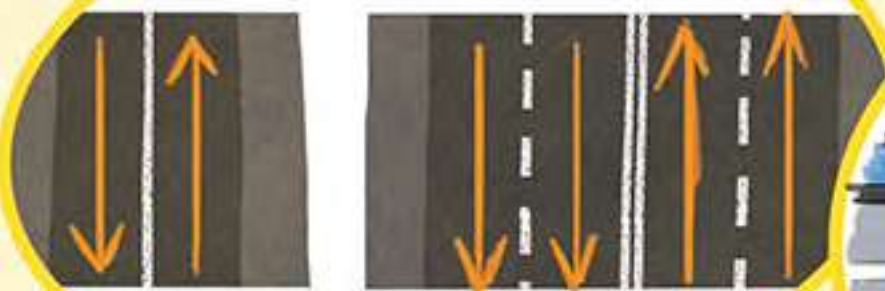
Strana č. 57

Psík Emil je nakreslený na stene domčeka.

Strana č. 65

Strana č. 67

Pre deti na kolobežke
sú najbezpečnejšie
chodníky pre cyklistov
či korčuliarov.

Strana č. 72

Strana č. 75

Správne je vystrojený Emil,
pretože ak by sa potkol,
chrániče zabránia tomu,
aby sa vážne zranil.

Cyklista je v ohrození
na ceste medzi autami.
Bezpečne sa jazdí po chodníkoch
pre cyklistov.

Strana č. 79

Strana č. 80

Kamil obsadil miesto na sedenie na zastávke MHD staršej panej. A to sa nepatrí. Janka tancuje na obrubníku a môže spadnúť na cestu pod auto či autobus.

Strana č. 83

Skratka MHD znamená: Mestská hromadná doprava. Označujú sa tak autobusy, električky aj trolejbusy, ktoré nás vozia po meste.

Strana č. 90

Strana č. 91

- a) Kričí.
- b) Nechal si batoh na chrbte.
- c) Je zmrzlinu.
- d) Nedrží sa, môže spadnúť.

OBSAH

Kapitola 1	– Zoznámenie	str. 4
Kapitola 2	– Kto je chodec?	str. 6
Kapitola 3	– Chodník nie je holubník	str. 8
Kapitola 4	– Chodníkové pravidlá	str. 12
Kapitola 5	– Prechádzanie cez cestu	str. 16
	Kamil a zebra	str. 16
	Ako sa chodí cez cestu	str. 19
Kapitola 6	– Ujo policajt riadi dopravu	str. 30
Kapitola 7	– Kamil nepozná značky	str. 32
	Zoznámete sa s dopravnými značkami	str. 33
Kapitola 8	– Kto nám pomôže v ohrození	str. 42
Kapitola 9	– Ideme autom na výlet	str. 52
Kapitola 10	– Kamil a Janka svietia	str. 56
Kapitola 11	– Aké cesty poznáme?	str. 62
Kapitola 12	– Zábava na kolieskach	str. 68
	Kolo, kolo, kolobežka!	str. 68
	Emil na korčuliach	str. 74
	Hurá na bicykel!	str. 76
Kapitola 13	– Cestujeme autobusom	str. 80
Kapitola 14	– Emil skúša deti	str. 90
Rozlúčka		str. 92
Správne riešenie úloh		str. 93

Kamil a Emil na cestách

Vydavateľ:

Nadácia Pontis

Zelinárska 2, 821 08 Bratislava

tel: 02/5710 8111

email: pontis@nadaciapontis.sk

www.nadaciapontis.sk

Produkcja:

Relations Consulting, s.r.o.

Gercenova 2, 851 01 Bratislava

www.relations.sk

Autori © Katarína Noskajová, Peter Rajčák 2016

Lektori: PaedDr. Erika Drgoňová, Doc. Ing. Alexander Ikrinský, PhD.

Ilustrácie © Mgr. art. Viliam Slaminka, 2016

Grafický dizajn a zalomenie © Lukáš Pompa, 2016

Jazyková úprava: Katarína Vilhanová

Tlač:

Slovenská Grafia a.s.

Pekná cesta 6, 834 03 Bratislava

<http://www.grafia.sk/>

© Nadácia Pontis. Všetky práva vyhradené.

Toto dielo ani žiadnu jeho časť nemožno reprodukovať bez súhlasu majiteľa práv.

Schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky pod č. XY ako učebnú pomôcku s témou dopravnej výchovy pre 2. a 3. ročník základných škôl. Odporúčacia doložka nadobúda účinnosť XY. 2016.

Vydané vďaka finančnej podpore Nadačného fondu Lidl v Nadácii Pontis.

Prvé vydanie

Nepredajné

Bratislava 2016

ISBN 978-80-971310-8-1

 **MINISTERSTVO
ŠKOLSTVA, VEDY,
VÝSKUMU A ŠPORTU
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

 **SPOLU POMŮŽEME
SLOVENSKÝ
ČERVENÝ
KRÍŽ**